

Kalamarkkinakatsaus 2018

Kaija Saarni, Jari Setälä ja Jari Niukko
Luonnonvarakeskus (Luke)
2019

Rahoitus

Kalamarkkinakatsauksen laatiminen on osittain rahoitettu Euroopan meri- ja kalatalousrahaston (EMKR) avustuksella. Katsaus tuottaa tietoa EMKR:n Suomen toimintaohjelman arviointia ja ennakointia varten

Sisältö

Maailmanmarkkinat (s. 4-15) ➡

Väestön vaurastuminen muuttaa ruokailutottumuksia
Maataloustuotteiden reaali hinnat laskevat maailmalla
Kaupan esteet eivät ole rajoittaneet kalakauppaa
Kalan maailmantuotannon kasvu hidastuu
Kalan reaali hinnat pysyvät korkeina
Kalan kulutus kasvaa eniten Kiinassa
Kalajauhon ja –öljyn tuotanto kasvaa
Epävarmuutta kalakaupan kehittämisessä
Kalamäärät kasvoivat ja hinnat vaihtelivat
Kansainvälinen epävarmuus heijastuu kalakauppaan
EU suosittelee kalan käytön lisäämistä

Lohimarkkinat (s.16-21) ➡

Lohen tuotantomäärän kasvu hidastuu
Lohen hintojen voimakkaat vaihtelut jatkuvat
Euroopan lohimarkkinoiden hidas kehitys
Kirjolohen tarjonta vahvistui
Uusilla tekniikoilla kasvua lohen tuotantoon

Kalajauho- ja kalaöljymarkkinat(s.22-24) ➡

Kalajauhomarkkinat pysyvät epävakaina
Euroopan kalajauhutuotanto

Euroopan markkinat (s. 25-28) ➡

EU:n kalantuotanto pysynyt vakaana
EU:n kalan kauppataase heikkenee edelleen
Norjan kalantuotanto kasvaa

Kotimarkkinat

Tuontikala (s. 29-36) ➡

Pääosa elintarvikekalastamme on tuotua
Kalan tuonnin arvo laski vuonna 2018
Suurin osa viennistä lohen läpivientiä Eurooppaan
Tonnikalalan tuonti väheni
Kalatuotteiden tuonti Puolasta ei enää noussut
Pakastefileiden tuonti samalla tasolla

Rehujen raaka-aineita Pohjoismaista

Kotimainen kala (s. 37-42) ➡

Kalaa kasvatetaan runsas 4 miljoonaa kiloa
Silakan kysynnässä muutoksia
Silakan vienti Tanskaan kasvoi
Rannikolla siikasaalis laski edelleen
Monien luonnonkalojen hinnat nousivat edelleen

Suomen elintarvikemarkkinat (s. 43-45) ➡

Elintarvikemarkkinat murroksessa
Vähittäiskaupan myynti nousi reippaasti

Paneeliyritysten näkemyksiä (s. 46-66) ➡

Kalayrityksiltä ajankohtaista tietoa
Kalamarkkinavuosi 2018 pätkinäkövessä
Lohen hinnassa paljon vaihtelua
Kirjolohen tarjonta pysyi edelleen niukkana
Lohikalajien hintaturbulenssi jatkui vuonna 2019
Norjasta tuotiin pientä lohta ja lohifilettä
Jalostajan hallittava raaka-aineen hankinta
Silakan elintarvikemarkkinoilla uutta vipinää
Silakan laadusta pidettävä huolta
Silakan viennissä kilpailu kiristyy
Turkistalouden tulevaisuus epävarma
Kalajauho kalastuksen pelastuksena
Sillimarkkinat päivityksessä
Särkikalajalosteet kehittyvät vähitellen
Sushibuumi puree
Innovaatioita tuotekehitykseen
Kalakaupan rakennemuutos jatkuu
Kalanjalostus keskittyy
Vähittäiskauppa panostaa kalaan
Ruuan vähittäiskauppa on murroksessa
Ilmastomuutos kaupan todellisuudessa

Lähteet (s. 68) ➡

Lisätietoa (s.69) ➡

Maailmanmarkkinat

Väestön vaurastuminen muuttaa ruokailutottumuksia

Maailman ruuantuotanto tehostuu edelleen ja väestön määrä jatkaa kasvua. Viljatuotteiden, palko-kasvien ja muiden peruselintarvikkeiden kulutus kasvaa maailman väkiluvun lisääntyessä. Sen sijaan arvokkaampien tuotteiden kuten sokerin, kasviöljyn, lihan, kalan ja maitotuotteiden kulutuksen kasvuun vaikuttavat väestön kasvun lisäksi kaupungistuminen ja kuluttajien vaurastuminen. Tästä syystä arvokkaampien elintarvikkeiden kysyntä tulee kasvamaan peruselintarvikkeita nopeammin.

Ruokailutottumusten muutos ja lihan kulutuksen kasvu on lisännyt rehun kysyntää. Tämän seurauksena viljakasvien käyttö rehuiksi tulee lisääntymään elintarvikekäyttöä nopeammin ja kasvava osa maataloustuotannosta tulee päätymään muuhun kuin elintarvikekäyttöön.

Vauraissa maissa kuluttajien terveys- ja ympäristötietoisuus muokkaa yhä enemmän kuluttajien päätöksiä. Tämä lisää kalan ja vähärasvaisen siipikarjan suosiota. Vastaavasti naudan kulutuksen odotetaan supistuvan.

Maataloustuotteiden reaali hinnat laskevat maailmalla

Ennuste vuosilta 2016-18 vuoteen 2028

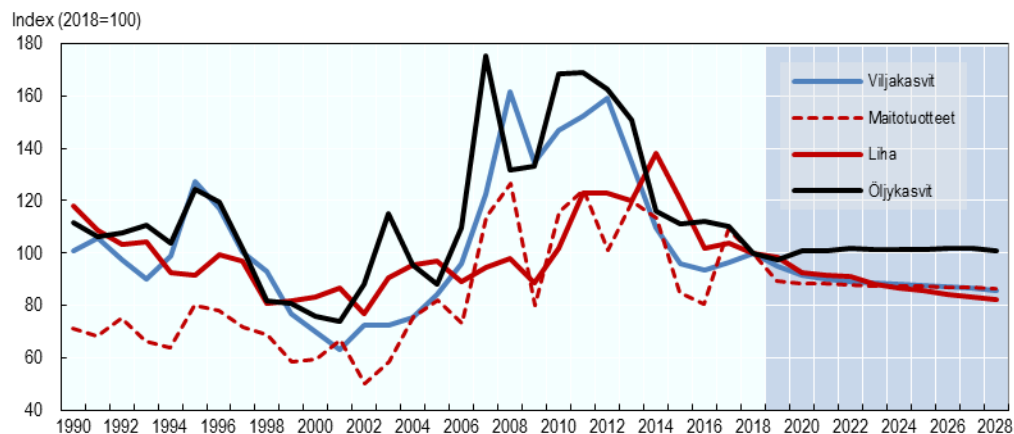
Maataloustuotteiden tuotanto tehostuu edelleen ja sen seurauksena reaali hinnat tulevat laskemaan. Maataloustuotteiden hinnat nousivat poikkeuksellisesti 2000-luvun alussa, jolloin maailmantalous kasvoi voimakkaasti ja länsimaat tukivat biopolttoaineiden tuotantoa. Viime vuosina reaali hinnat ovat laskeneet ja niiden odotetaan edelleen laskevan 1 – 2 % vuodessa.

Naudan ja lampaan lihan hinnan lasku on voimakkainta, koska viime vuosien korkeat hinnat ovat houkuttelleen nostamaan eläinmääriä.

Yleisimpänä syynä maataloustuotteiden hintojen heilahteluille on valuuttakurssin muutokset. Koska maataloustuotteiden kansainväliset hinnat noteerataan USA:n dollareina, vaikuttavat kurssierojen muutokset hintoihin.

Ilmasto ääri-ilmiöt, kuten tulvat, lämpöaallot ja kuivuus tulevat vaikuttamaan eri alueiden satoon. Ilmastonmuutos tulee myös muuttamaan kalastusolosuhteita ja saaliita. Kehitys voi heikentää ruuan omavaraisuutta ja nostaa ruuan hintaa.

Maataloustuotteiden reaali hintojen kehitys ja ennuste tulevalle vuosikymmenelle

Kaupan esteet eivät ole rajoittaneet kalakauppaa

Kansainvälinen kalakauppa on viimeisen 30 vuoden aikana kasvanut tuotantoa nopeammin. Yhtenä syynä kehitykseen on, että maailman kauppajärjestö (WTO) ei luokittele kalaa maataloustuotteeksi vaan teollisuustuotteeksi. Tämän takia kaupan rajoitteet eivät ole merkittäviä kaupan esteitä, etenkin alemman jalostusasteen kalatuotteille.

Varastointi- ja säilytystekniikan edistyminen on lisännyt kaupattavien kalatuotteiden valikoimaa. Lisäksi monia tuotemuotoja voidaan pakastaa kahdesti. Tämän ansiosta prosessointi lähellä kalastusta ei ole välttämätöntä, vaan se on pystytty sijoittamaan kilpailullisempiin olosuhteisiin. Tämä on edistänyt tuotteistamista, sillä isot jalostusklusterit hankkivat raaka-aineet kansainvälisiltä kalamarkkinoilta.

Lisääntynyt globaali kalaraaka-aineen hankinta on johtanut suurien kalatuoteryhmien muodostumiseen, Yksittäinen kalalajin merkitys on vähentynyt ja lajikoostumusta voidaan saman

tuoteryhmän sisällä vaihtaa saatavuuden mukaan. Tämän ansiosta kalatuoteryhmän markkinointiin, kuljetukseen ja käsittelyyn voidaan käyttää yhtä tehokkaita toimintatapoja kuin muussa elintarviketuotannossa.

Tärkeimpien kalatuoteryhmien hinnat määräytyvät kansainvälisillä markkinoilla. Tällaisia kalatuoteryhmiä ovat lohikalat, katkarapu, tonnikala ja ns. valkolihaisen kalan ryhmä (turskakalat, pangasius, tilapia).

Kalan maailmantuotannon kasvu hidastuu

Ennuste vuosilta 2016-18 vuoteen 2028

Kalantuotanto kasvaa edelleen

- Kalan kokonaistuotanto kasvaa 14 %
- Suurin osa kasvusta perustuu vesiviljelyyn
- Tuotannon kasvu on aiempaa hitaampaa

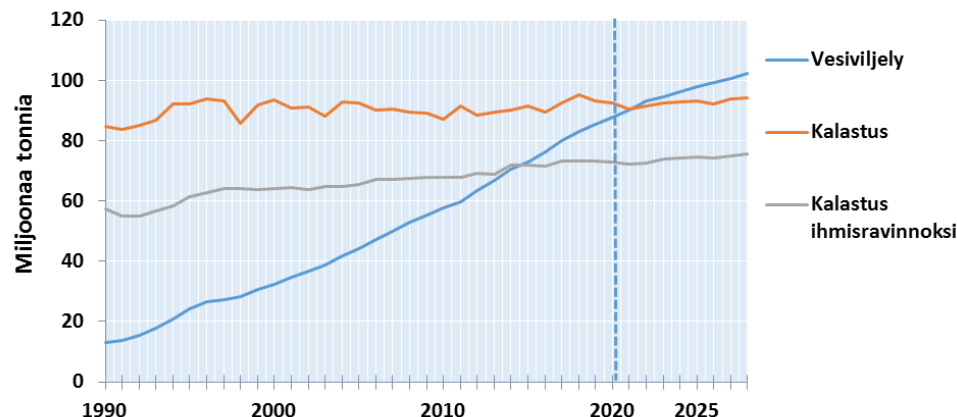
Kalan saaliit kasvaa 1,9 %

- Kasvu johtuu osittain Pohjois- ja Etelä-Amerikan sekä Euroopan onnistuneista kalastuksen säätelytoimista
- Kasvu on suurinta Venäjän federaation ja Indonesian alueilla. Saalit kasvavat Kiinan kalastusta supistavista toimista huolimatta.

Viljelytuotanto kasvaa 28 %

- Tuotannon vuotuinen kasvu hidastuu 2 %:iin
 - 2008/2018 kasvu oli 4,0 %
- Hidastumisen syynä on Kiinan vesiviljelyn kasvua supistavat toimenpiteet
- Myös sopivien, uusien kasvatuspaikkojen niukkuus ja tiukkeneva ympäristösäätely hidastavat vesiviljelyn kasvua

Kalastus- ja vesiviljelytuotanto 1990 - 2028

Kalan reaali hinnat pysyvät korkeina

Ennuste vuosilta 2016-18 vuoteen 2028

Kaupan kansainvälistyminen jatkuu

- Ihmisravinnoksi myydyn kalan määrä kasvaa 11%
- Kalakauppa kasvaa edelleen, mutta aiempaa hitaammin
 - Syynä tuotannon kasvun supistuminen
 - USA:n ja Kiinan kauppasota
- Suurimmat vientimaat ovat Kiina, Vietnam, Norja, Indonesia ja Venäjän federaatio
- Vienti kasvaa nopeimmin Indonesiassa
- Kalatuotteiden osuus ruuan eläinvalkuaisesta kasvaa

Kalan reaali hintojen lasku vähäistä

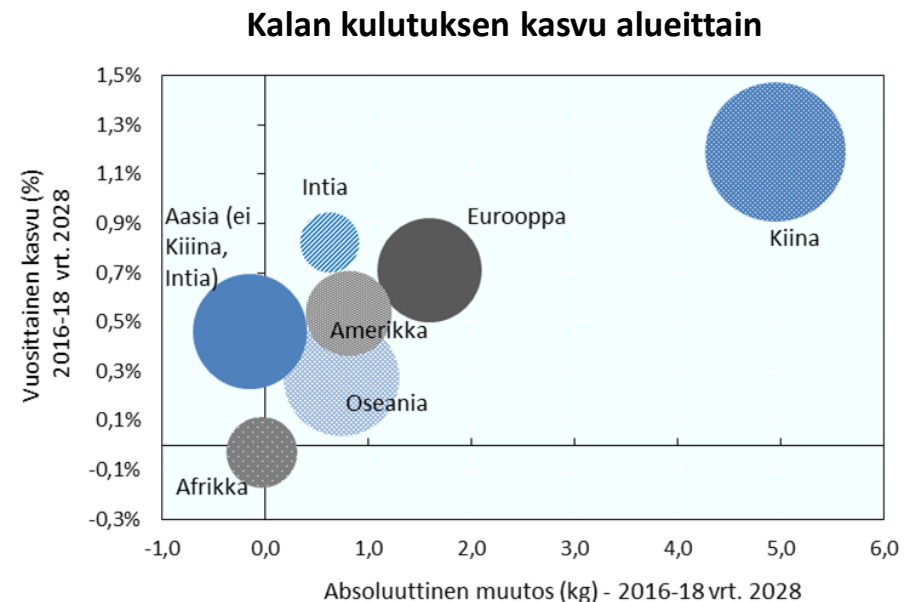
- Reaali hinnat säilyvät korkeina ja vakaina
 - Kalan nimellishinnat nousevat¹
- Kalanjauhon ennätyksellisen korkeiden reaali hintojen odotetaan hieman laskevan, mikä heikentää kalastetun kalan hintaa. Myös vesiviljelytuotteiden reaali hinnat saattavat hieman laskea. Kalaöljyn hinta puolestaan vahvistuu
 - Kalasta ja sen sivuvirroista valmistetun kalajauhon ja –öljyn tuottaminen säilyy hyvin tuottoisana
- Kiinan tilanne estää kalan hinnan laskun
 - Kiina on supistamassa tuotantoa kalatalouden uudistamissuunnitelma mukaisesti. Lisäksi Kiinassa puhjennut sikarutto on lisännyt kalan kysyntää.

Kalan kulutus kasvaa eniten Kiinassa

Ennuste vuosilta 2016-18 vuoteen 2028

Kalan kulutus kasvaa 16 %

- **Ihmisravintona käytetyn kalan osuus kokonaistuotannosta kasvaa 91 %:iin**
 - osuus oli 89 % jaksolla 2018-16
- **Kulutus kasvaa aiempaa hitaammin**
 - johtuu kalan tarjonnan supistumisesta
 - väestökasvun hidastumisesta
 - kehittyneiden maiden kalankulutuksen kasvun hidastumisesta
- **Taloukasvu ja kuluttajien vaurastuminen ovat suurimmat kasvatustuotteiden kysynnän kasvuun vaikuttavat tekijät. Väestönkasvulla on pienempi merkitys.**
- **Kulutus nousee 44,3 kg/hlö/v**
 - kulutus oli 39,3 kg jaksolla 2016-18
- **Suurin osa kalasta kulutetaan Aasiassa**
 - 71 % kulutuksen kasvusta Aasiassa
- **Kiinassa kulutetaan 36 % kalasta.**
- **Kulutus kasvaa muualla paitsi Afrikassa, missä se supistuu edelleen**

Kalajauhon ja -öljyn tuotanto kasvaa

Ennuste vuosilta 2016-18 vuoteen 2028

Kalajauhon ja -öljyn tuotanto kasvaa

- Kalajauhon tuotanto kasvaa 10,6 % ja kalaöljyn 3,9 %
- Kasvu perustuu raaka-aineen tehokkaampaan hyödyntämiseen sekä kasvaviin kalan saaliisiin
- Kalajauhon raaka-aineesta on 31 % kalan sivuvirtaa
 - osuus oli 25 % jaksolla 2016 -18
- Kalaöljyn raaka-aineesta on 40% kalan sivuvirtaa tai jätettä
 - osuus oli 35 % jaksolla 2016-18
- Kalaöljyn käyttö vesiviljelyssä kasvaa 75%
 - osuus oli 70 % jaksolla 2016 -18

Kalajauhon ja -öljyn kauppa kasvaa

- Kalajauhon kaupan volyymi kasvaa 3,1 miljoonaan tonniin
- Kalaöljyn kauppa nousee 0,9 miljoonaan tonniin
- Kiina on kalajauhon ja Norja kalaöljyn suurin markkina-alue

Epävarmuutta kalakaupan kehittämisessä

Ennuste vuosilta 2016-18 vuoteen 2028

Ilmastonmuutos

- Muuttaa luonnonolosuhteita, tuhoaa kalojen elinympäristöjä, vaikuttaa kalojen vaelluksiin ja tuotantoon. Muutokset vaikuttavat kansainvälisten kalastusoikeuksien käyttöön, sillä kalakannat saattavat siirtyä uusille kalastusvyöhykkeille.
- Kalalajien liikkeet uusille talousvyöhykkeille synnyttävät ristiriitoja ja uusien säätelytoimenpiteiden täytäntöönpano on hidasta.

Brexit

- Britannian EU-erolla saattaa olla suuria vaikutuksia. EU-maiden alusten pääsy Britannian vesille saattaa vaikeutua. Vastaavasti EU:n asettamat tullit tai muut esteet heikentävät kaupan käyntiä. EU on Britannian suurin kalatuotteiden vientimarkkina. Kauppaa vaikeuttavat toimet saattavat vaikeuttaa herkästi pilaantuvan kalatuotteen kauppaa, lisätä kustannuksia ja johtaa kaupan rakenteiden muutoksiin.

USAn ja Kiinan kauppasota

- Kauppasodan vaikutukset maailman kalakauppaan ovat jääneet vielä vähäisiksi, sillä maat ovat löytäneet uusia kauppakumppaneita. Jos korkeat tullit säilyvät pitkään voimassa, saattaa se johtaa kalakaupan volyymien laskuun ja kaupankäynnin rakenteiden muutoksiin.

Kiinan uudistamissuunnitelmat

- Kiina on merkittävä kalakaupan toimija. Sen kalatalouden uudistamiseen tähtäävän suunnitelman (2016 – 2020) vaikutuksia on vaikea arvioida. Suunnitelmia voidaan myös muuttaa.

Kalamäärät kasvoivat ja hinnat vaihtelivat

Vuonna 2018 kalan tuotanto, kauppa ja kulutus kasvoivat voimakkaasti Etelä-Amerikan hyvien anjovissaaliiden ansiosta. Kalan kokonaissaaliit ja vesiviljelytuotanto olivat 3 – 4 % edellisvuotta suuremmat.

Kalan hinnan vaihtelut olivat vuoden aikana suuria. Alkuvuonna 2018 hinnat kohosivat, koska kalan kysyntä kasvoi tarjontaa nopeammin. Monien kalastettujen lajien hinnat säilyivät korkeina koko vuoden, mutta viljellyn katkaravun ja lohien hinnat laskivat loppuvuonna. Niiden tarjonta kasvoi samaan aikaan kun kysyntä heikkeni etenkin Yhdysvalloissa ja Euroopassa. Maailman kalakaupan arvo kasvoi yli 7 % vuonna 2018.

Vesiviljelyn taloudelliset toimintaedellytykset ovat vahvistuneet, sillä tärkeimmän tuotantopanoksen, eli kalajauhon, hinta laski vuonna 2018. Hinta on säilynyt alhaalla vielä 2019 alussa hyvien saaliiden ansiosta.

Kalan hinnat laskivat vuonna 2019, sillä monen viljellyn lajin tuotanto kasvoi, vaikka kysyntä säilyi vakaana. Myös säilyketonnikan hinta heikkeni.

FAO:n kalan hintaindeksin muutos 2000-2019
(2002-2004 = 100)

Source of the raw data for the FAO Fish Price Index: EUMOFA, INFOFISH, INFOPESCA, Statistics Norway.

Kansainvälinen epävarmuus heijastuu kalakauppaan

Vuoden 2019 kalatuotannolle ei ennustettu merkittävää kasvua. Kalan saaliiden arveltiin laskevan noin 3 %, koska Etelä-Amerikan saaliiden ei odotettu saavuttavan edellisvuoden tasoa. Vesiviljelytuotanto uskottiin sen sijaan kasvavan edelleen noin 4 %. Merkittävien kalalajien kuten lohien tarjonnan odotetaan säilyvän entisellään vielä 2019.

Kalakaupan myönteinen kehitys on heikentynyt vuoden 2019 alussa. Yhdysvaltojen ja Kiinan väliset jännitteet ja Britannian EU-eron neuvottelujen pitkittyminen ovat lisänneet kaupan epävarmuutta. Lisäksi talouskasvun oletettiin laskevan vuonna 2019.

Kysynnän kasvun hidastuminen ja kaupankäynnin jännitteet ovat vaikeuttamassa markkinatilannetta. Kiinan kalan vienti tulee todennäköisesti supistumaan. Sen sijaan Indonesian, Intian ja Filippiinien vientitulojen odotetaan nousevan vuonna 2019.

Kansainvälisen kaupan epävarmuus tulee heijastumaan myös kalakauppaan. Epävakaudesta huolimatta kalan hintojen uskotaan kuitenkin säilyvän korkeana. Vaikka kalan kysyntä hieman heikkenee, säilyy monen kalastetun lajin tarjonta niukkana. Vesiviljelyn kehitys tulee edelleen jatkumaan, sillä kalatuotteiden ja kalastettujen lajien tarjonnan puute edistää investointeja uusiin tuotantovaihtoehtoihin.

Maailman kalakauppa				
	2017	2018	2019 (enn.)	muutos 2018-2019
<i>miljoonaa tonnia (elävän kalan painona)</i>				
Kalan tuotanto	172,6	177,7	177,8	0,0 %
Kalan saalis	92,5	94,5	91,3	-3,4 %
Vesiviljely	80,1	83,2	86,5	3,9 %
Kalakaupan arvo (USD mrd.)	155,7	163,1	164,5	0,9 %
Kaupan volyymi	60,5	61,7	60,1	-2,6 %
Kokonaiskulutus	172,6	177,7	177,8	0,0 %
Ruuan kulutus	153,4	155,7	158,2	1,6 %
Rehun kulutus	14,6	17,5	15,0	-14,2 %
Muu käyttö	4,7	4,6	4,6	0,0 %
Kalan kulutus ihmisravinnoksi (kg/vuosi)	20,3	20,4	20,5	0,6 %
Kalastuksessa tuotettu kala	9,7	9,5	9,3	-2,0 %
vesiviljelyssä tuotettu kala	10,6	10,9	11,2	2,8 %
FAO KALAN HINTAINDEKSI (2002 - 2003 = 100)	2016	2017	2019 (I - IV)	Muutos I - IV 2019 ja I - IV 2018
	146	154	159	3,2 %

EU suosittelee kalan käytön lisäämistä

EU on sitoutunut vähentämään ilmastomuutosta kiihdyttäviä päästöjä. Ruuantuotannon päästöjä voidaan pienentää tuotantoa tehostamalla, tuotantoyksiköitä suurentamalla, pienentämällä tuotannon ja markkinoiden välisiä etäisyyksiä, tehostamalla jäähdytystä vaativa tarjontaketjuja ja hyödyntämällä valmiita yhteiskuntarakenteita.

Ilmastopäästöjä voidaan pienentää myös ruokavalintoja ohjaamalla. EU suosittelee kalan käytön lisäämistä, sillä kalastetun ja kasvatetun kalan ilmastopäästöt jäävät lihaa pienemmiksi. Kalastusta tai kalansaaliita ei pystytä merkittävästi lisäämään. Sen sijaan ihmisravinnoksi päätyvän saaliskalan osuuden lisääminen mahdollistaa kulutuksen kasvun.

Kasvatetun kalan ilmastopäästöt syntyvät pääosin rehusta. Kehitys- ja tutkimustyön avulla kalapohjaisia raaka-aineita on pystytty korvaamaan viljakasveilla. Kala on tehokas

tuotantoeläin, joka tuottaa viljeltyä maa-alaa kohti muita enemmän proteiinia. Kalan arvokkaan rasvahappokoostumuksen ylläpitämiseksi kalaöljyä ei voi korvata muilla raaka-aineilla.

Kalankasvatuksen ympäristövaikutusten pienentämiseksi kehitetään uusia rehuraaka-aineita mm. mikroleväviljelyllä. Korkean hinnan takia ne eivät ole vielä kaupallisessa käytössä. Kulutusmuutokset saattavat edistää kaupallistamista. Esimerkiksi brittiläinen vähittäiskauppakettu on tiukentamassa lohen hankintakriteereitä. Sen tavoitteena on, että rehun kalaperäinen öljy korvattaisiin omega-rasvahappoja sisältävällä leväöljyllä.

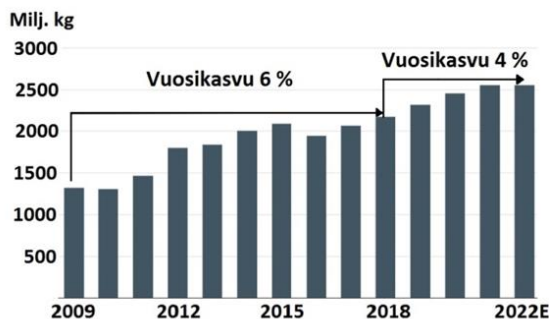
Lohimarkkinat

Lohen tuotantomäärän kasvu hidastuu

Atlantin lohi on tärkeimpiä kalatuotteita kehittyneissä teollisuusmaissa ja merkittävin kala Suomen markkinoilla. Vuonna 2018 Atlantin lohentuotanto kasvoi yli 5 % ja nousi 2,4 miljoonaan tonniin. Kasvua edisti etenkin Chilen tuotannon nousu. Norjassa tuotetaan noin puolet ja Chilessä yli neljännes kokonaismäärästä. Myös Kanada ja Iso-Britannia ovat suuria tuottajamaita. Molemmissa tuotetaan noin 0,15 miljoonaa tonnia.

Lohen tuotannon kasvu on maailmalla hidastunut. Tuotanto on keskittynyt. Neljä suurinta yritystä tuottaa yli kolmanneksen maailmantuotannosta. Maailman suuri tuottaja on Mowi (entinen Marine Harvest) tuottaa kuudesosan Atlantin lohesta. Lohen päämarkkinat ovat EU:ssa ja Pohjois-Amerikassa. Lohen kulutus kasvaa nopeasti myös kehittyvissä maissa.

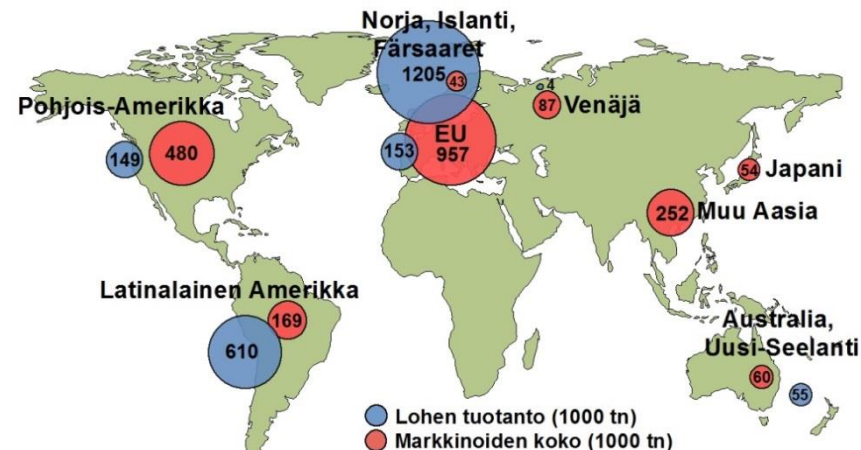
Atlantin lohien kokonaistuotannon kehitys

Atlantin lohien neljän suurimman tuottajan tuotanto vuonna 2018

4 suurinta lohien kasvattajaa	Lohien tuotanto (1000 tn, perattu paino)	%
Mowi	375	17 %
Cermaq	145	7 %
Salmar	143	7 %
Lerøy Seafood	138	6 %
YHTEENSÄ	801	37 %
Kokonaistuotanto	2177	100 %

Atlantin lohien tuotanto- ja markkina-alueet vuonna 2018

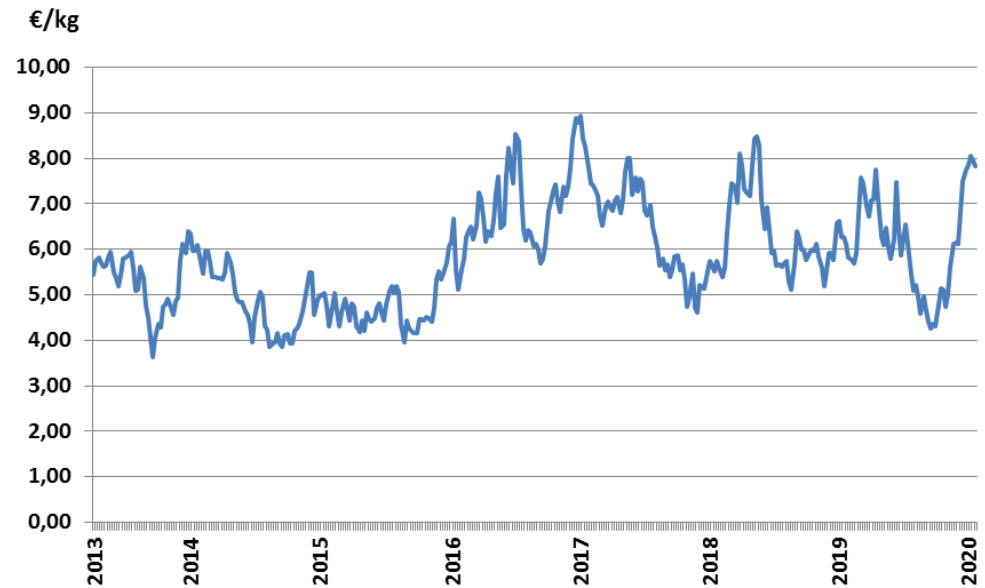

Lohen hinnan voimakkaat vaihtelut jatkuvat

Lohimarkkinoilla tapahtuneet muutokset ovat johtaneet voimakkaisiin hinnan vaihteluihin. Syksyllä 2014 Venäjän asettama tuontikielto romahdutti lohen hinnan. Venäjän markkinoiden sulkeuduttua Norja on panostanut Kiinaan, mutta vienti sinne on kasvanut hyvin hitaasti. Lohen hinta nousi kuitenkin nopeasti pakotteita edeltävää tasoa korkeammaksi. Tämä nosti EU:ssa ja USA:ssa epäilyjä siitä, että norjalaiset lohentuottajat ovat yhteistyössä rajoittaneet kilpailua.

Lohen tuotannon ennustetaan vuonna 2019 kasvavan 2,6 miljoonaan tonniin. Norjassa tuotannon oletetaan kasvavan 6 % ja Chilessä 3 %. Lohen hinnat pysyivät hyvin korkeina syksyyn 2019 asti. Tämän jälkeen hinta laski voimakkaasti Norjan kasvaneen tarjonnan seurauksena. Norjan kruunun heikkeneminen suhteessa dollariin on lisännyt lohen vientiä Kiinaan. Chilen yhteiskunnallinen levottomuus on vaikeuttanut lohen vientiä sen päämarkkina-alueelle, USA:han. Kuljetusvaikeuksien takia lohta ei ole pystytty toimittamaan riittävästi ja hinnat nousivat huomattavasti Euroopan hintatasoa korkeammaksi.

Norjan lohen vientihinnan kehitys 2013- 2020 (nimellishinta)

NASDAQ Salmon Index

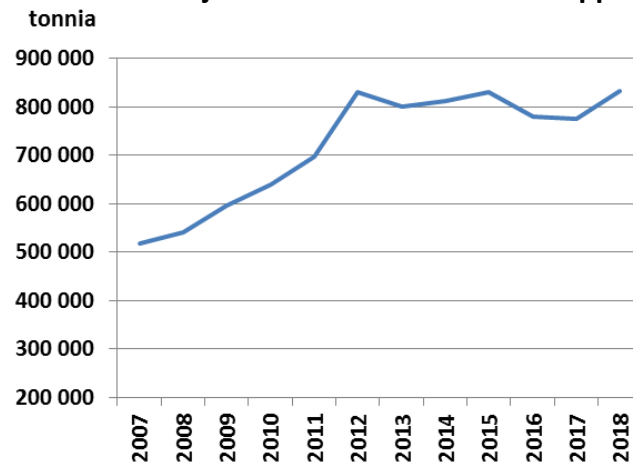
Euroopan lohimarkkinoiden hidas kehitys

Norjan lohen viennin huima kasvu Eurooppaan päättyi tämän vuosikymmen alussa. Korkea hinta on johtanut viennin supistumiseen. Vuonna 2018 vienti kääntyi uudelleen nousuun, koska lohi oli ajoittain edellisvuotta edullisempaa. Norjan vientimäärä EU:han kasvoi 9 % ja arvo 6 %. Lohen tuontihinta oli noin 6,6 €/kg.

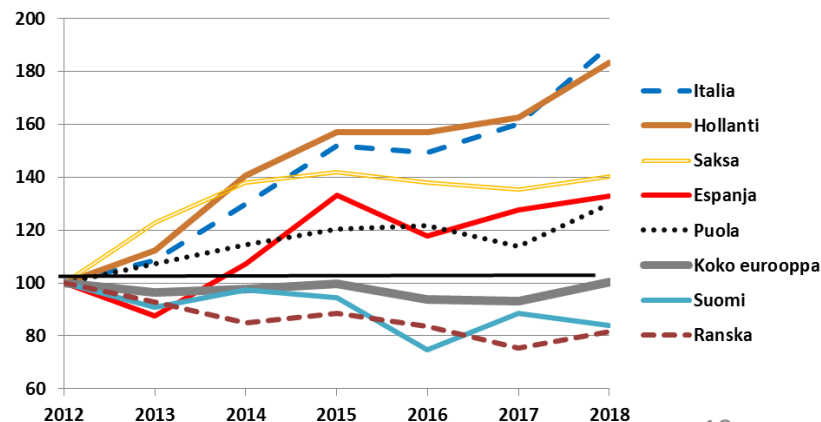
Lohen suurimmat tuontimaat ovat Puola ja Ranska. Molempiin viedään vuosittain yli 100 miljoonaa kiloa lohta. Vienti Puolaan on kasvanut 30 % vuodesta 2012, kun taas Ranskan lohimarkkinat ovat supistuneet huomattavasti. Savulohituotteiden kulutus on laskenut 30 % viime vuosina. Ranskassa kuluttajien asenteet kasvatettua lohta kohtaan ovat muita maita kriittisempiä.

Lohen kysyntä on säilynyt EU:ssa vahvana myös vuonna 2019, vaikka hinta pysyi poikkeuksellisen korkeana syksyyn 2019 asti. Norjan kruunun heikentyminen ja syksyn suuret teurastusmäärät ovat laskeneet lohen hintaa ja lisänneet kulutusta Euroopassa.

Norjan lohen vientimäärä Eurooppaan

Norjan lohen viennin kehitys Euroopan maihin vuoden 2012 jälkeen

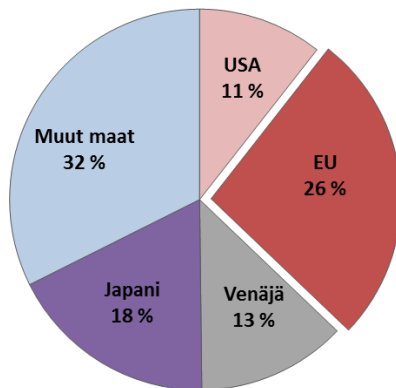

Kirjoloihen tarjonta vahvistui

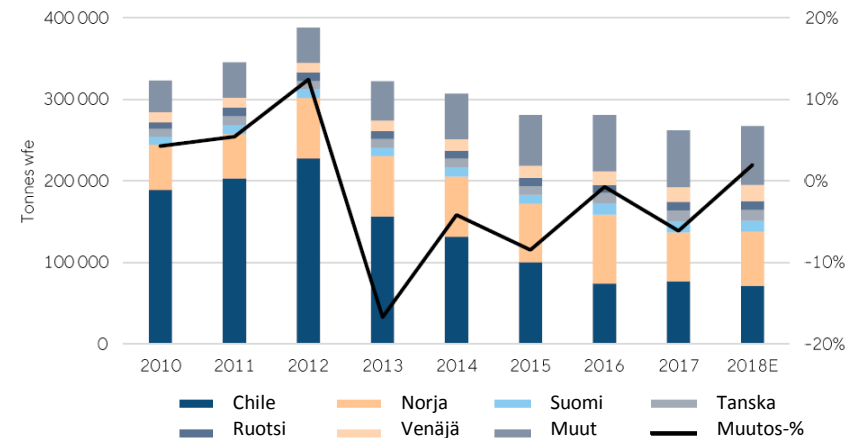
Isokokkoisen kirjoloihen tuotanto vähentyi maailmalla usean vuoden ajan. Supistuminen päättyi vuonna 2018, jolloin tuotanto kääntyi kasvuun ja nousi 268 miljoonaan kiloon. Kasvu johtui Norjan tuotannosta, joka lisääntyi 10 % ja nousi 66 miljoonaan kiloon. Kalataudit ja ympäristö-ongelmat ovat romahduttaneet Chilen tuotannon viidessä vuodessa neljännekseen. Vuonna 2018 tuotanto yhä supistui ja oli 72 miljoonaa kiloa. Vastoin käymisistä huolimatta Chile on edelleen maailman suurin ison kirjoloihen tuottaja.

Tuotannon kasvu laski maailmanmarkkinahintoja, minkä seurauksen EU-markkinat kasvoivat 73 miljoonaan tonniin vuonna 2018. EU:n markkinoilla kulutetaan neljäsosa maailmalla tuotetusta isokokkoisesta kirjolohesta.

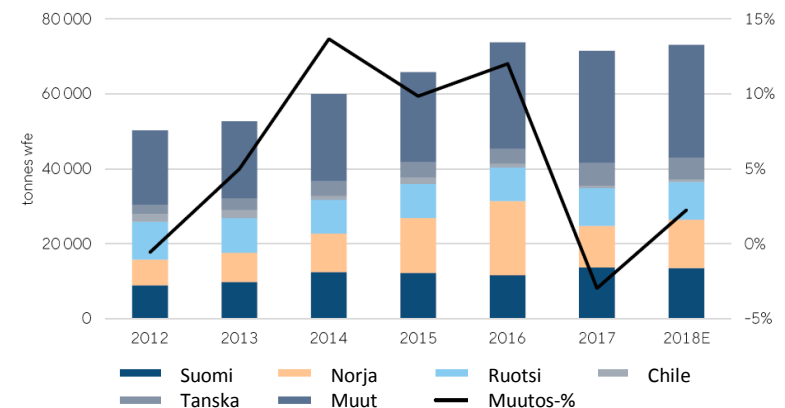
Isokokkoisen kirjoloihen maailman markkinat 2018

Isokokkoisen kirjoloihen tuotantomäärät 2010 - 2018

Isokokkoisen kirjoloihen tarjonta EU:n markkinoilla 2010- 2018

Uusilla tekniikoilla kasvua lohen tuotantoon

Lohen tuotantoa pyritään jatkossa lisäämään uusiin tekniikoin, joilla vähennetään biologisten rajoitteiden kuten lohitäin aiheuttamia ongelmia ja vältetään yhteiskunnallista vastakkainasettelua. Merialueille kehitetään avomerikasvatusta ja puolisoljettua merikasvatustekniikkaa. Avomertekniikka on jo Norjassa ja Kiinassa pilotoituvaiheessa. Norjassa on käytössä myös iso hybridialus, jossa kasvatuskasseista nostettu lohi käsitellään ja kuljetetaan Keski-Euroopan markkinoille. Vuonna 2019 hyvin merkittävä osa lohesta vietiin Eurooppaan näin.

Yhä suurempi osa lohen poikastuotannosta on siirtynyt kiertovesikasvatukseen. Kiertovesikasvatustekniikalla (RAS) pystytään hallitsemaan poikastuotantoprosessia ja tuottamaan aiempaa suurempia poikasia teuraskalakasvatukseen. Uudella tuotantokierrolla voidaan vähentää lohitäin aiheuttamia menetyksiä ja lisätä tuotantoa.

Kiertovesitekniikalla tuotetun lohen vaikutukset vesiympäristöön jäisivät tavanomaista kasvatusta pienemmiksi. Uuteen tekniikkaan siirtyminen edellyttää mittavaa tutkimus- ja kehitystyötä, koska markkinakokoisen lohen kasvatusprosessin hallinta on poikastuotantoa vaikeampaa ja se ei ole vielä kannattavaa.

Ympäri maailmaa on viime vuosina aloitettu suuria kiertovesilaitosinvestointeja. Tällä tekniikalla tuotettu teuraskala ei tule vielä aivan lähivuosina lisäämään merkittävästi lohen tarjontaa. Tekniikan tulevaisuus riippuu paljon suurien edelläkävijähankkeiden menestymisestä.

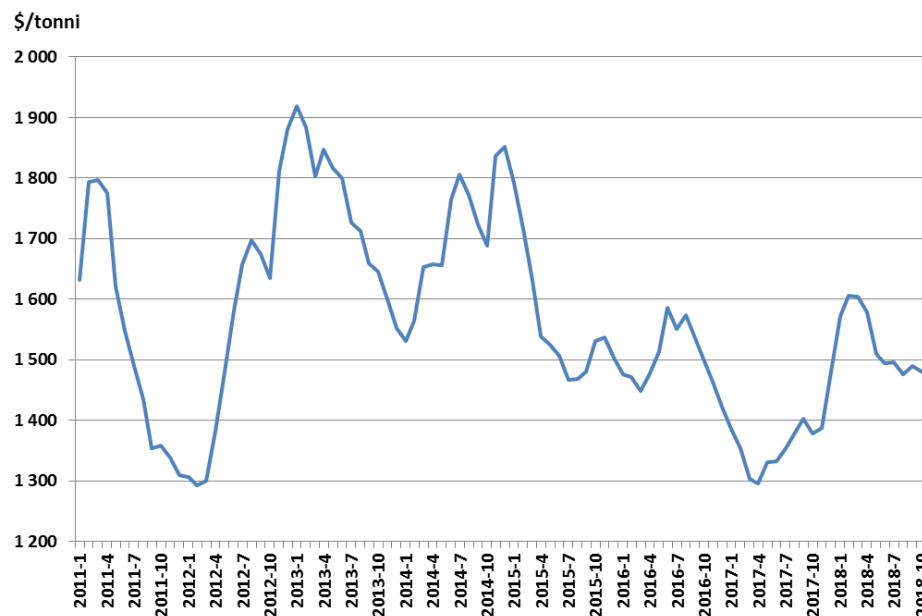
Kalaöljy- ja kalajauhomarkkinat

Kalajauhomarkkinat pysyvät epävakaina

Vuosittain noin 20 miljoonaa tonnia kalaraaka-ainetta käytetään kalajauhon ja kalaöljyn tuottamiseen. Vajaa kolmannes raaka-aineesta saadaan teollisuuden sivuvirroista. Etelä-Amerikan rannikko on merkittävin raaka-aineen kalastusalue. Alueen saaliit voivat vaihdella voimakkaasti, sillä muutaman vuoden välein toistuva El Nino –säätelmiö voi vaikeuttaa kalastusta ja pienentää saaliita useita miljoonia tonneja. Vuonna 2018 kalansaaliit olivat korkeat ja kalajauhon tuotanto kasvoi 20 % ja nousi 5,6 miljoonaan tonniin. Kalaöljyä tuotettiin miljoona tonnia. Kasvaneen tuotannon seurauksena kalajauhon hinnan nousu pysähtyi vuoden 2018 alussa.

Kalajauhon tärkein markkina-alue on Kiina, missä sitä käytetään sianlihan tuotantoon ja tilapian ja karpin viljelyyn. Vuodesta 2018 lähtien kalanjauhon kysyntä on Kiinassa supistunut jyrkästi, sillä sian tuotanto on vähentynyt Afrikan sikaruton seurauksena. Lisäksi Kiinan tilapiatuotanto on supistunut USA:n ja Kiinan välisen kauppasodan seurauksena. USA asettamien rangaistustullien jälkeen Kiinan yanin on annettu heikentyä.

Kalajauhon hintakehitys 2011 – 2018 ¹

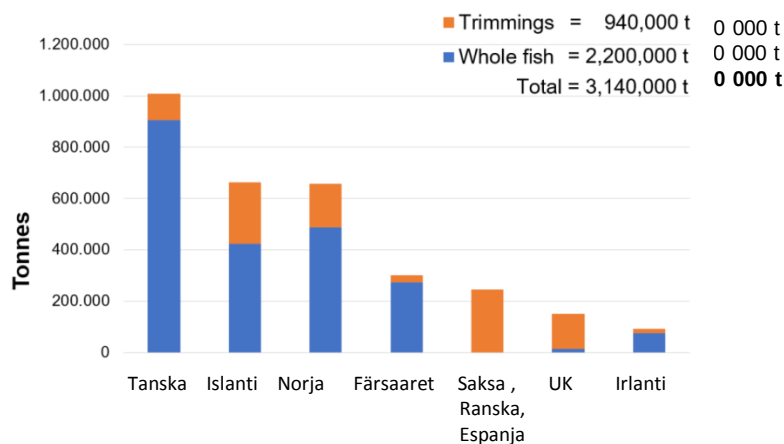

Euroopan kalajauhotuotanto

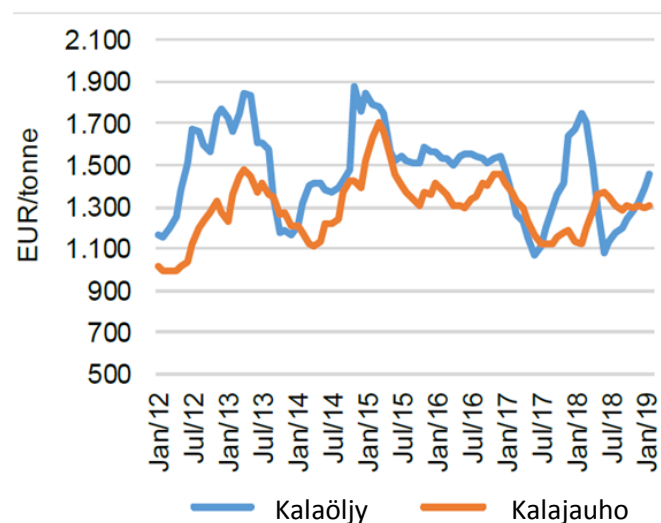
EU:n kokonaiskalansaalis on runsaat 4 miljoonaa tonnia, josta noin neljännes käytetään kalajauhon ja –öljyn valmistamiseen. EU:n kalajauhotuotanto on runsaat 500 miljoonaa tonnia. Tanska on suurin tuottaja ja se tuottaa lähes puolet EU:n tuotannosta. Tanskan tuotanto perustuu kalastettuihin parvikalalajeihin ja 90 % EU:n kalajauhoteollisuudessa käytetystä kalansaaliista vastaanotetaan Tanskassa.

Saaliskiintiöt määräävät tuotannon tason. Vuonna 2017 kalastuskiintiöt nousivat, mutta vuosina 2018 ja 2019 kiintiöt ovat laskeneet. Vuonna 2020 kiintiöiden odotetaan edelleen supistuvan. Kiintiöiden vaihtelut ja Koillis-Atlantin kiintiön pitkään jatkunut supistuminen ovat vaikeuttaneet Euroopan kalanjauhoteollisuutta. Tuotannon vaihteluista huolimatta Euroopan kalajauhon hinta määrytyy Etelä-Amerikan tarjonnan mukaan.

Euroopan kalajauho- ja öljyteollisuuden käyttämä raaka-aine vuonna 2018

Kalaöljyn ja kalajauhon hinta EU:ssa

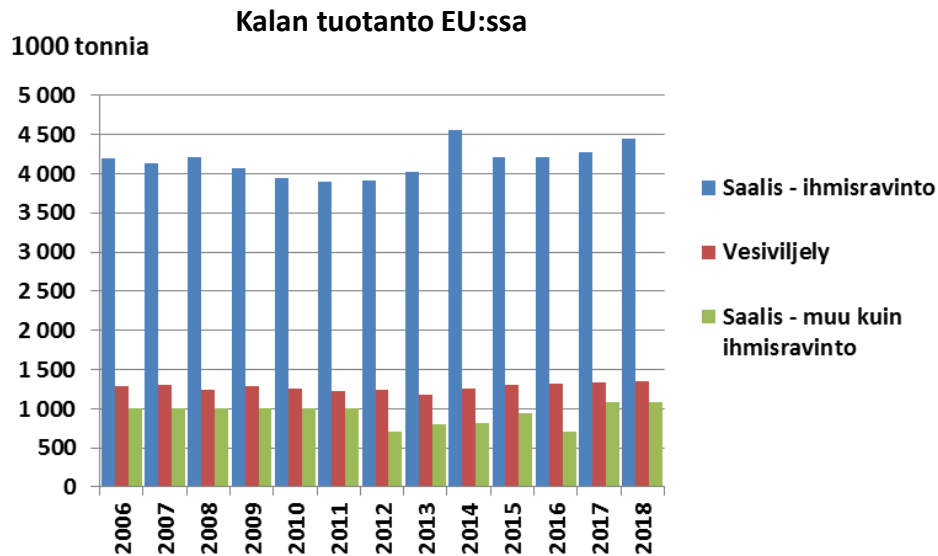

Euroopan markkinat

EU:n kalantuotanto pysynyt vakaana

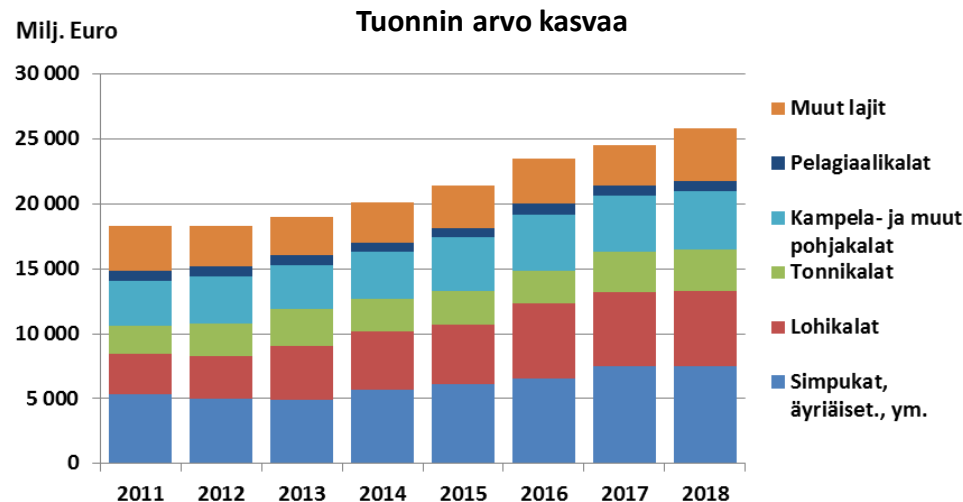
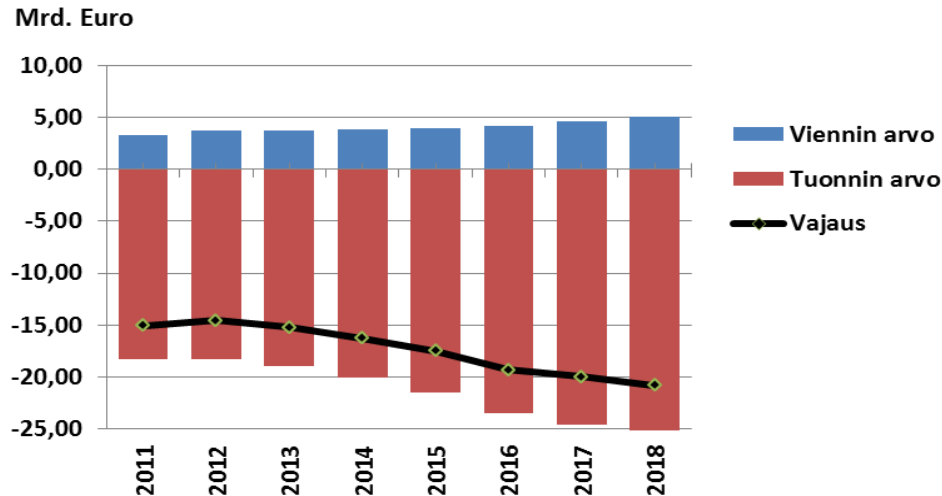
EU:n kokonaiskalansaalis oli 4,3 miljoonaa tonnia, josta vajaa viidennes käytettiin muuhun kuin ihmisravinnoksi. Silli, mustakitarurska, makrilli, kilohaili ja sardiini ovat tärkeimmät saalislajit ja niiden osuus kokonaissaaliista oli 47 % vuonna 2017.

Vesiviljelyn kasvu on ollut EU:ssa hidasta. Se kasvoi vuosina 2007-2017 vain 10%, kun maailmantuotanto kasvoi samaan aikaan 60%. Vuonna 2017 vesiviljelytuotanto oli 1,4 miljoonaa tonnia. Yli kolmannes tuotannosta on sinisimpukkaa. Muita tärkeitä viljelylajeja ovat lohi, kirjolohi, osteri, meribassi (seabass), hammasahven (seabream) ja karppi. Suurinta tuotanto on Espanjassa, jossa pääosin viljellään yksikköhinnoiltaan edullista sinisimpukkaa. Lohentuotanto on EU:ssä keskittynyt Brittein saarille. Iso-Britannia tuottaa 90 % ja Irlanti 9% EU:ssa tuotetusta lohesta. Irlanti on erikoistunut luomulohen tuotantoon.

EU:n kalan kauppataase heikkenee edelleen

EU:n kauppataaseen vaje kasvaa

EU:n oma kalan tuotanto ei riitä kasvavan kysynnän kattamiseen ja kalatuotteita on tuotu vuosi vuodelta enemmän. Vuonna 2018 tuonti kasvoi edellisiä vuosia hitaammin: määrä kasvoi 4 % ja sen arvo nousi 2 % ja oli 25,9 miljardia euroa. Eniten kasvoi kampela- ja pohjakalojen tuonti. Äyriäisten tuonnin arvo laski hinnan heikkenemisen seurauksena.

Neljännes kalatuotteista tuotiin Norjasta. Vuonna 2018 tuonnin arvo nousi 5 % ja oli 6,5 miljardia euroa. Atlantin lohi oli merkittävin tuote. Sen tuonnin arvo kasvoi 6 % ja oli 4,7 miljardia euroa vuonna 2018.

Myös EU:n kalatuotteiden vienti kasvoi vuonna 2018. Määrä nousi 2 miljardiin tonniin ja sen arvo kasvoi 5 % ja oli 5,1 miljardia euroa. Tuonnin kasvusta huolimatta EU:n kalakauppataase laski 2 % ja saavutti uuden ennätyksen, 20,8 miljardia euroa.

Norjan kalantuotanto kasvaa

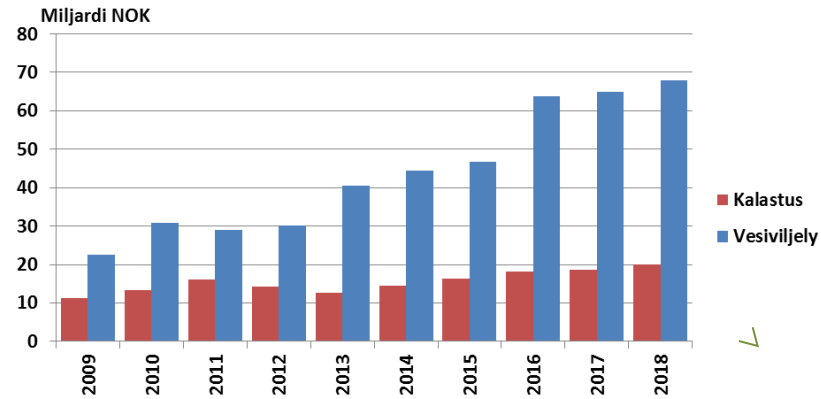
Norjan vesiviljelytuotanto ja kalastuksen saaliit kasvoivat vajaat 4 % ja nousivat yhteensä 3,9 miljoonaan tonniin vuonna 2018. Kalantuotannon kokonaisarvo oli noin 9,2 miljardia euroa, josta vesiviljelytuotannon osuus oli runsaat 70 %.¹ Vesiviljely perustuu lähes pelkästään loheen. Vuonna 2018 tuotantomäärä kasvoi lähes 4 % ja nousi 1,28 miljoonaan tonniin. Kirjolohen osuus vesiviljelystä on vain 5%. Vuonna 2018 kirjolohen tuotanto kasvoi, mutta sen arvo laski.

Norjan kalatuotteiden vientikin kasvoi 4 % ja nousi 2,7 miljoonaan tonniin. Tärkeimpien kalastettujen kalalajien vientihinnat nousivat, sillä kilpailu raaka-aineesta on kasvanut. Turskakalojen päämarkkinat ovat EU:ssa ja yli puolet Norjan saaliista viedään EU:hun.

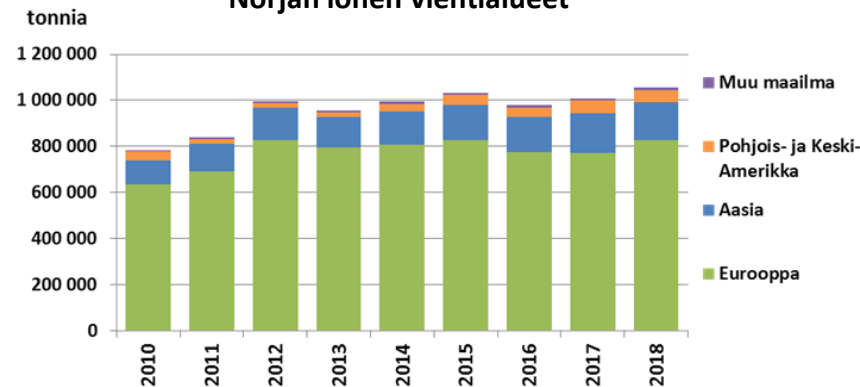
Vesiviljelytuotteiden, eli lähinnä kasvatetun lohen, vienti nousi 1,1 miljoonaan tonniin. Euroopan markkinaosuus kasvoi 79 %:iin. Lohen vienti Aasiaan supistui 16 prosenttiin. Norja vei lohta Aasiaan 160 miljoonaa kiloa, eli lähes yhtä paljon Puolaan.

Kirjolohen vientimäärät olivat vuonna 2017 poikkeuksellisen alhaalla. Vuonna 2018 määrä on normalisoitunut.

Norjan kalantuotannon arvon kehitys 2009-2018

Norjan lohen vientialueet

Kotimarkkinat

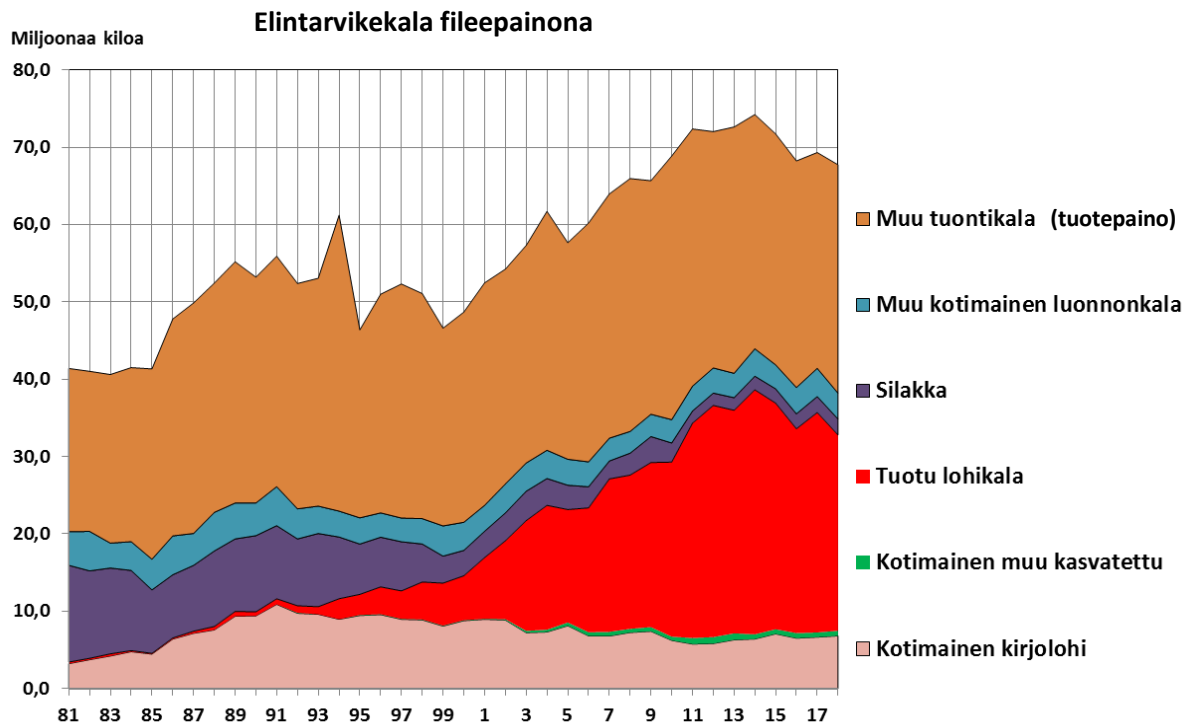
Tuontikala

Pääosa elintarvikekalastamme on tuotua

Kotimarkkinoilla elintarvikekalan kysyntä on 1980-luvun alusta lähes kaksinkertaistunut. Kotimaista kalaa on korvautunut tuodulla kalalla. 1980-luvun alussa puolet kalasta oli kotimaista, kun vuonna 2018 tuodun kalan osuus oli 81 %. Kasvatettujen lohikalojen osuus on puolet markkinoista.

Lohikalojen kysyntä kasvoi Suomessa pitkään samaa tahtia kuin Atlantin lohen maailmantuotanto. Lohikalat korvasivat erityisesti silakkaa. Nyt tärkeimmät kauppakalat ovat lohi ja kirjolohi. Viime vuosina lohikalojen kysynnän kasvu on korkean hinnan vuoksi taittunut. Silakan ja muiden luonnonkalojen kysyntä on sen sijaan kääntynyt hienoiseen nousuun.

Suomen kalamarkkinoiden kehitys vuosina 1981-2018

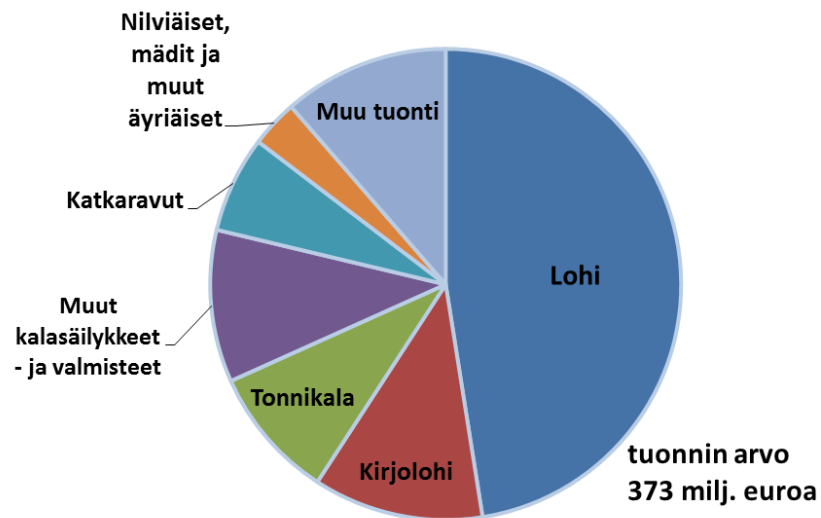
Vuonna 2018 Suomessa käytettiin fileepainona mitaten noin 68 miljoonaa kiloa kalaa. Tästä runsas 32 miljoonaa kiloa oli lohta ja kirjolohta. Lohikaloista 60 % oli Norjasta tuotua lohta ja loput olivat kotimaassa tai Ruotsissa tuotettua kirjolohta. Muuta tuontikalaa oli noin 30 miljoonaa kiloa ja kotimaista luonnonkalaa runsas 5 miljoonaa kiloa.

Kalan tuonnin arvo laski vuonna 2018

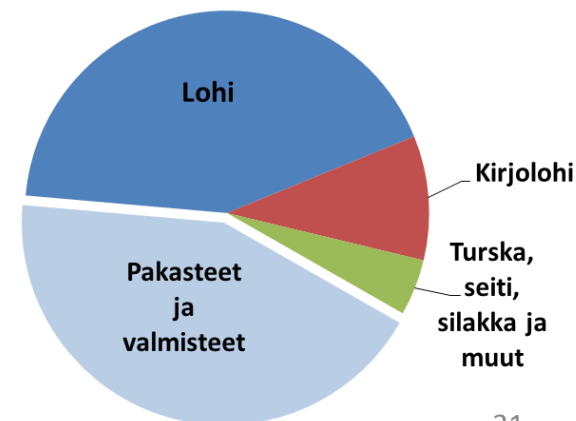
Vuonna 2018 Suomeen tuotiin kalatuotteita yhteensä 523 miljoonalla eurolla. Tästä ihmisravinnoksi tarkoitettujen tuotteiden osuus oli 373 miljoonaa euroa¹. Vuonna 2017 ja 2018 Norjasta tuotiin runsaasti kokonaista tuoretta lohta, joka vietiin sellaisenaan edelleen muualle Eurooppaan. Vuonna 2016 määrä oli miljoona kiloa, vuonna 2017 noin 15 miljoonaa kiloa ja vuonna 2018 noin 23 miljoonaa kiloa, ollen arvoltaan 137 miljoonaa euroa. Tämä läpivienti pois lukien ihmisravinnoksi Suomeen tuodun kalan arvo laski noin 7 %.

Vuonna 2018 kalavalmisteiden tuonnin arvo pysyi edellisen vuoden tasolla. Äyriäisten, nilviäisten ja mätien tuonnin arvo nousi noin 2 %. Noin 57 % ihmisravinnoksi tuodun kalan arvosta muodostui tuoreesta kalasta. Tuoreet kalat tuodaan pääasiassa Norjasta ja Ruotsista, mutta myös Virosta on kolmen viime vuoden aikana tuotu vuosittain tuoretta kalaa noin 8-10 miljoonan euron arvosta.

Ihmisravinnoksi tuodun kalan arvo
päätuoteryhmittäin 2018

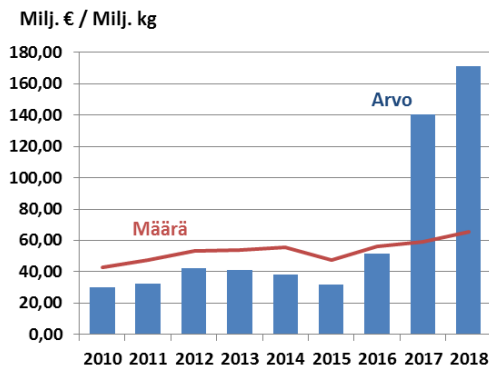

Tuonnin arvon jakaantuminen tuoretuotteisiin
ja muihin kalatuotteisiin vuonna 2018

Suurin osa viennistä lohen läpivientiä Eurooppaan

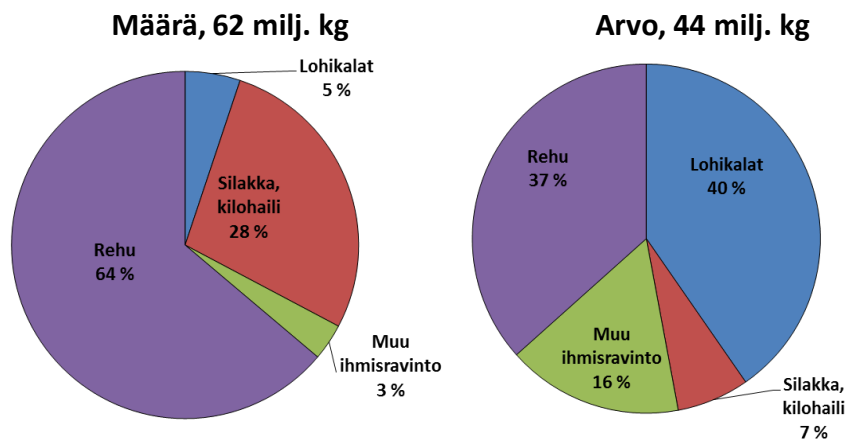
Ihmisravinnoksi vietyjen kalatuotteiden määrä ja arvo 2010 - 2018

Vuonna 2018 Suomesta vietiin kalatuotteita 85 miljoonaa kiloa. Tästä ihmisravinnoksi tarkoitettujen viennin osuus oli 60 miljoonaa kiloa. Viennin arvo oli yhteensä 181 miljoonaa euroa. Se on viime vuosina noussut norjalaisen lohen läpiviennin takia. Viennin arvosta oli yli 75 % norjalaisen lohen läpivientiä Keski-Eurooppaan.

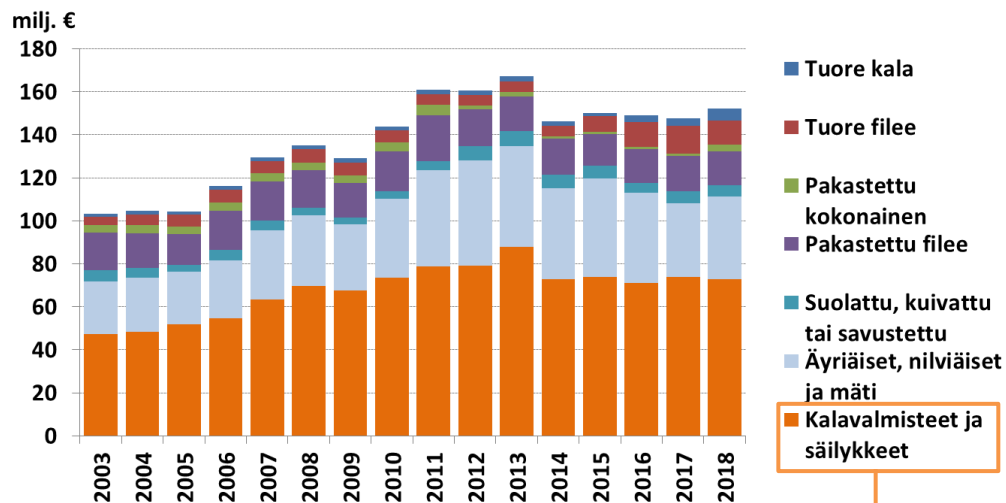
Muu kalanvienti oli 62 miljoonaa kiloa. Suurin osa viennistä oli eläinten rehua tai rehun raaka-ainetta. Ihmisravinnoksi tarkoitettujen kalatuotteita vietiin 22 miljoonaa kiloa ja sen arvo oli 28 miljoonaa euroa. Silakkaa ja kilohailia vietiin elintarvikkeeksi vajaa 20 miljoonaa kiloa. Lohikaloja vietiin runsaat 3 miljoonaa kiloa ja sen arvo oli lähes 20 miljoonaa euroa. Muita ihmisravinnoksi vietyjä kalatuotteita olivat kalavalmisteet ja mätituotteet.

Kalatuotteiden viennin määrän ja arvon jakautuminen (Norjan lohen läpivienti poistettu)

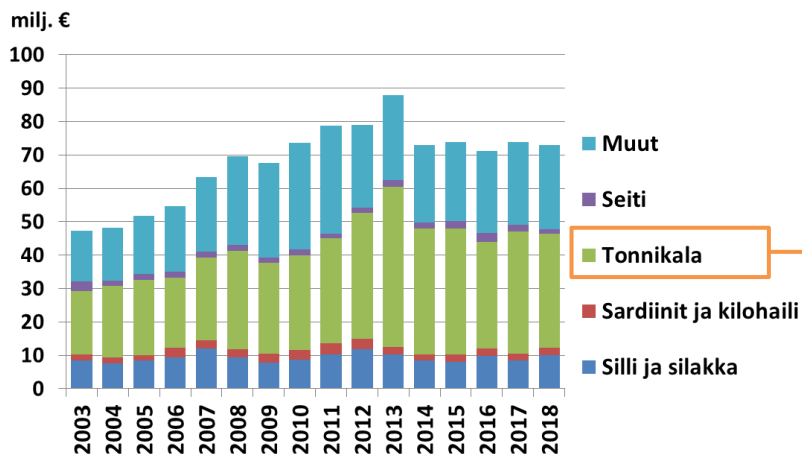
Tonnikalan tuonti väheni

Muun kuin lohikalojen tuonnin arvon kehitys 2003 – 2018

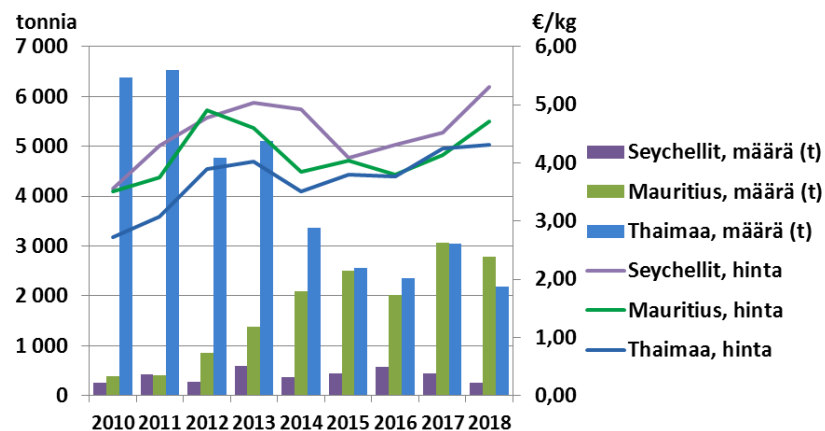

Lohikalojen lisäksi Suomeen tuodaan runsaasti muuta kalaa ja kalatuotteita. Näiden tuotteiden tuonnin arvo kasvoi vuoteen 2013 asti. Vuonna 2018 tonnikalan tuonnin määrä oli 13 % ja arvo 7 % edellisvuotta pienempi. Tonnikalan tuonti Seychellistä ja Mauritiuksesta on EU:n tullihelpotusten seurauksena kasvanut 2010-luvulla. Thaimaa on maailman suurin tonnikalasäilykkeiden tuottaja. Suomikin on perinteisesti tuonut tonnikalaa Thaimaasta, mutta tuonti sieltä on viime vuosina vähentynyt.

Kalavalmisteiden tuonnin arvon kehitys 2003 – 2018

Tonnikalasäilykkeiden tuonnin kehitys maittain

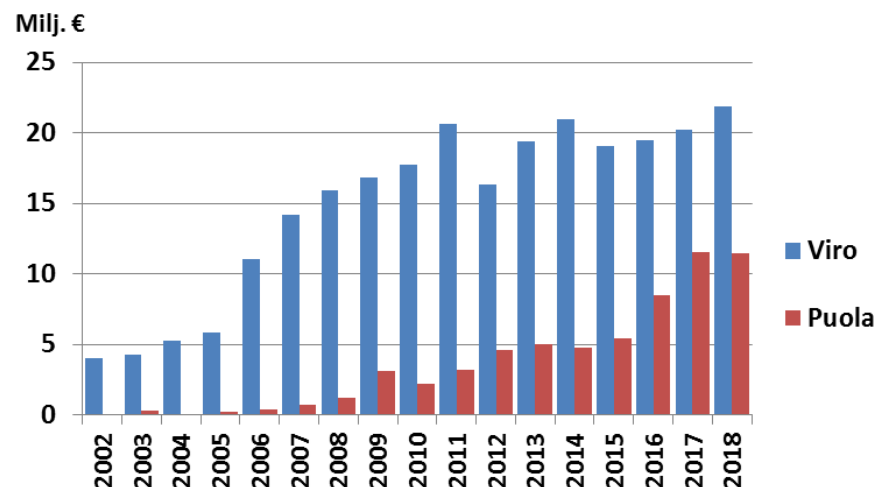

Kalatuotteiden tuonti Puolasta ei enää noussut

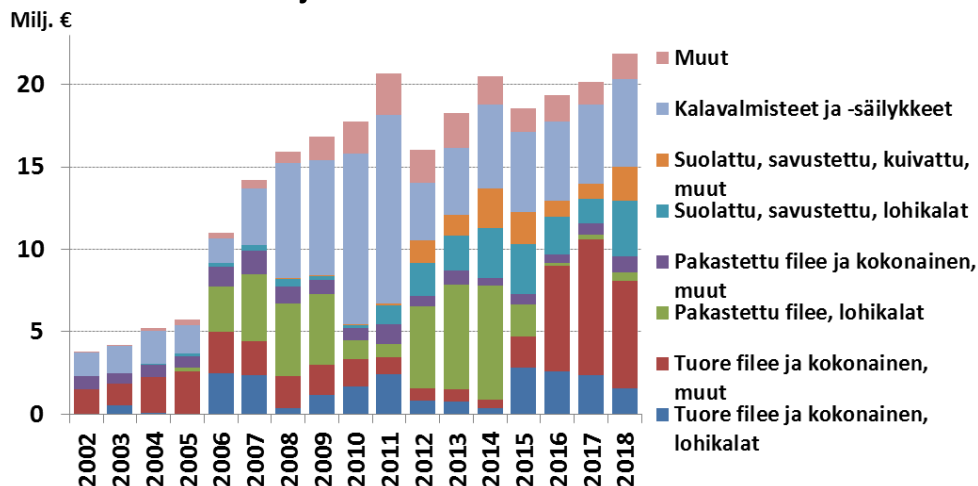
Viron ja Puolan osuus kaikkien kalatuotteiden tuonnin arvosta oli vuonna 2018 yhteensä 6 %. Viron tuonnin arvo oli lähes 22 miljoonaa euroa ja Puolan yli 11 miljoonaa euroa. Tuonnin arvo Puolasta pysyi vuonna 2018 edellisvuoden tasolla, vaikka määrä oli edellisvuotta pienempi. Tuonnin arvo Virosta nousi, mutta tuotu määrä oli edellisvuotta vähäisempi.

Virosta tuotujen savustettujen tai suolattujen kalojen määrä ja arvo nousivat huomattavasti vuoteen 2017 verrattuna. Näiden arvo oli vuonna 2018 yli 5 miljoonaa euroa. Puolasta tuodun savustetun tai suolatun lohien tuonti ei enää noussut vuonna 2018.

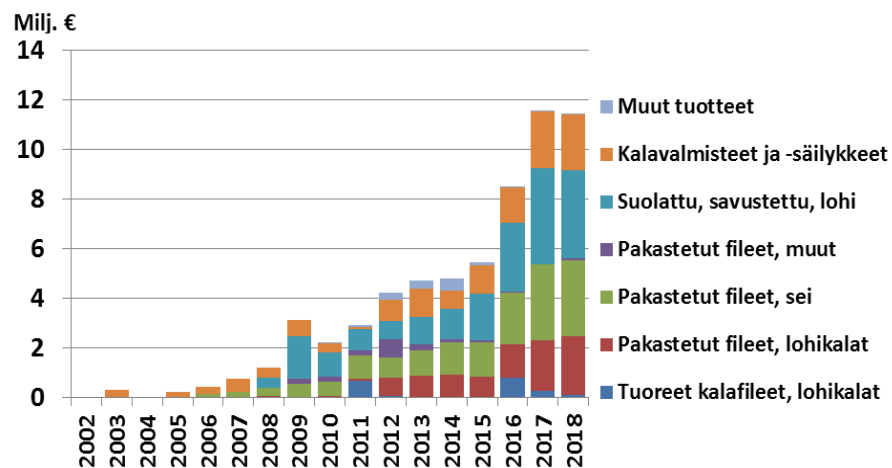
Virosta ja Puolasta tuodun kalan arvo 2002-2018

Virosta tuotujen kalatuotteiden arvo 2002-2018

Puolasta tuotujen kalatuotteiden arvo 2002-2018

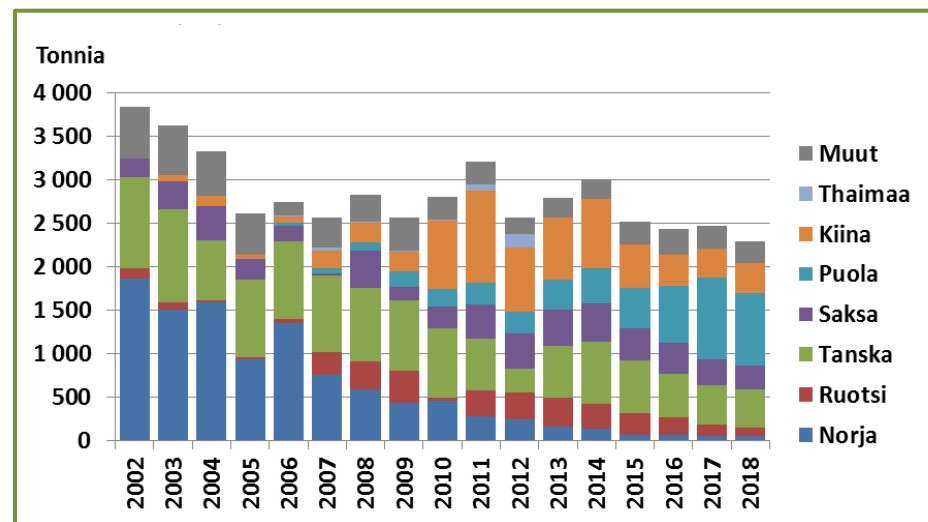
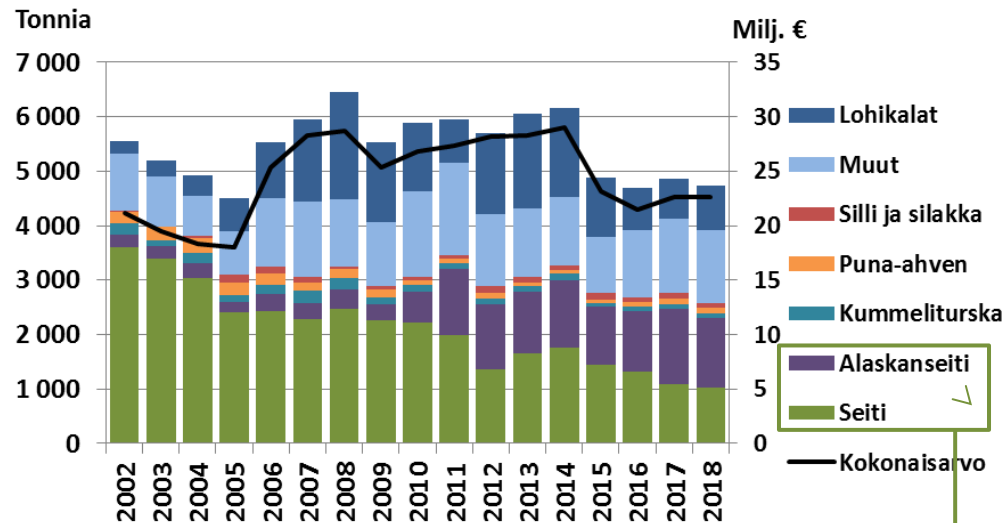
Pakastefileiden tuonti samalla tasolla

Pakastefileiden tuonti säilyi pitkään vakaana, mutta vuonna 2015 tuonti väheni viidenneksen, millä tasolla se oli myös vuonna 2018. Pakastettujen lohi- ja kirjolohifileiden tuontimäärä nousi hieman edellisvuodesta.

2000-luvun alussa kaksi kolmannesta Suomeen tuoduista pakastefileistä oli seitä. Seistä yli puolet on nyt korvautunut edullisella alaskanseitillä. Kiinan osuus pakastefileen tuonnista on viime vuosina pienentynyt Puolan ollessa nykyään merkittävin tuontimaa.

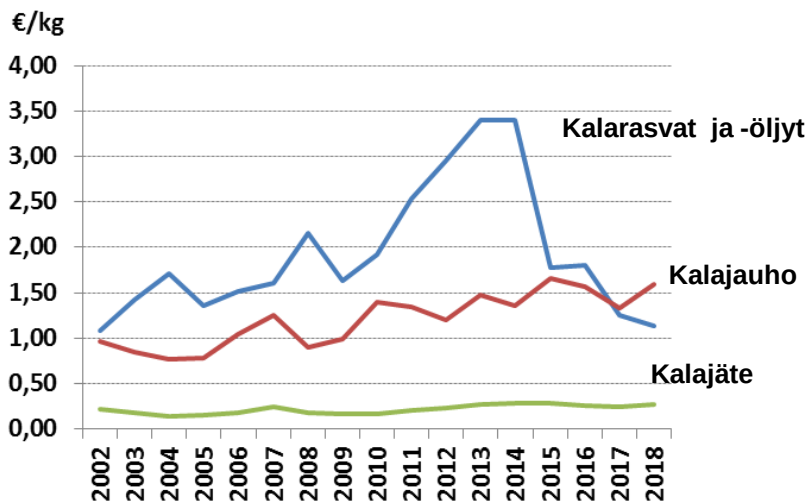
Pakastefileiden tuonnin kehitys 2002 - 2018

Rehujen raaka-aineita Pohjoismaista

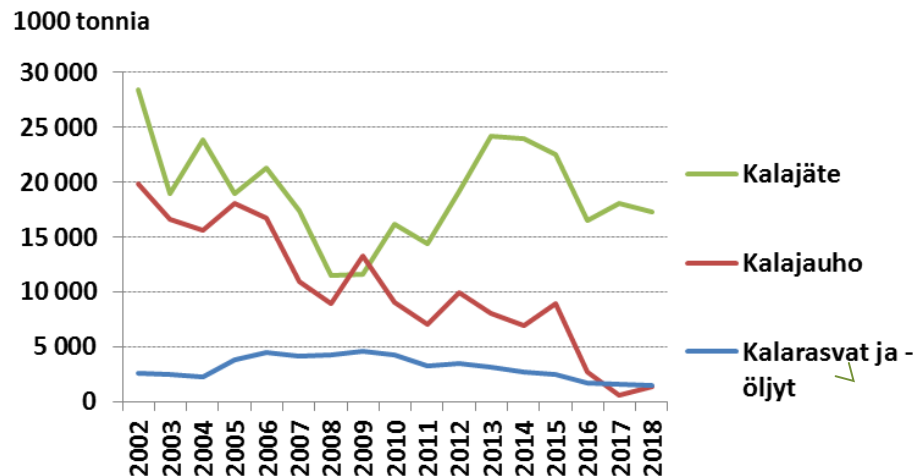
Kalajauhon tuonti on vähentynyt, kun kalarehuissa käytettyä kalajauhoa on korvattu kasvisperäisillä raaka-aineilla ja kotimaisella kalajauholla. Kalarasvojen ja -öljyn tuontimäärät ovat pysyneet vakaampina. Vuonna 2018 kalajäte tuotiin Norjasta ja myös suurin osa kalaöljystä tuli Norjasta. Kalajauhoa tuotiin pääasiassa Islannista ja hieman myös Liettuasta ja Tanskasta. Kalajätettä käytetään turkiseläinten rehussa. Kalajätteen kysyntä kasvoi 2010-luvun alussa ja oli korkeimmillaan turkiseläinteollisuuden huippuvuotena 2013. Tämän jälkeen turkisten kysyntä ja kalajätteen tuonti vähenivät.

Kalarasvan ja -öljyn, -jauhon ja -jätteen hinnat 2002-2018

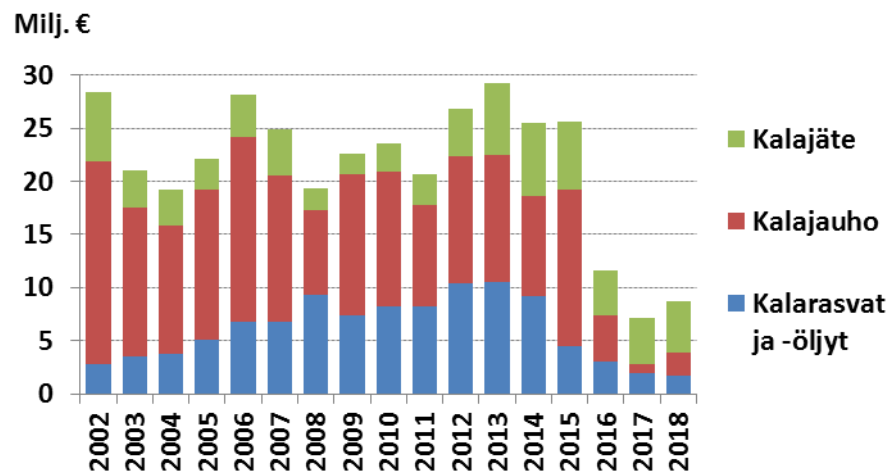

Lähteet: Luke tilastot

Kalarasvojen ja -öljyn, -jauhon ja -jätteen tuonti 2002-2018

Tuodun kalarasvojen, -öljyn, -jauhon ja -jätteen arvo 2002-2018

Kotimarkkinat

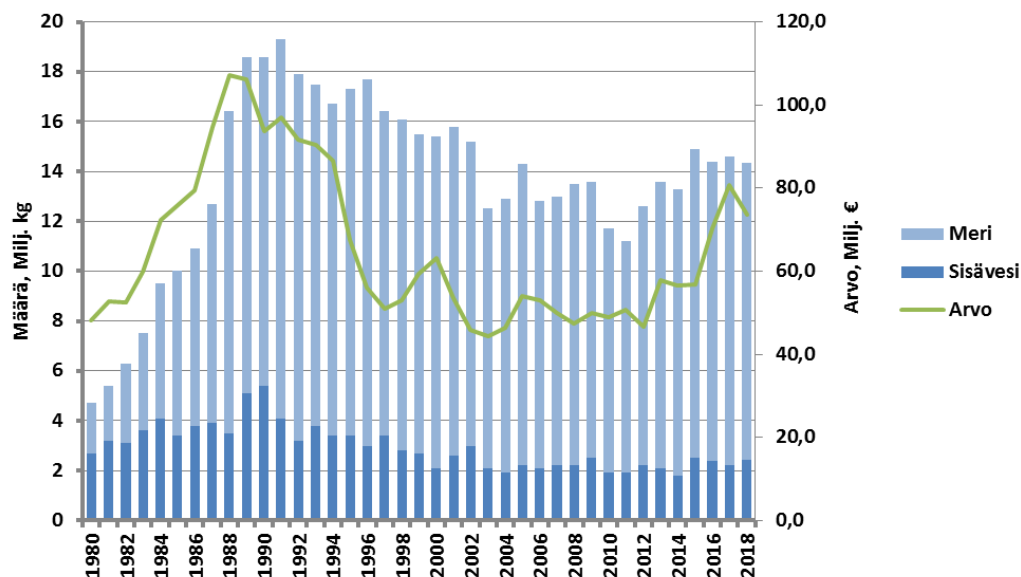
Kotimainen kala

Kalaa kasvatetaan runsas 14 miljoonaa kiloa

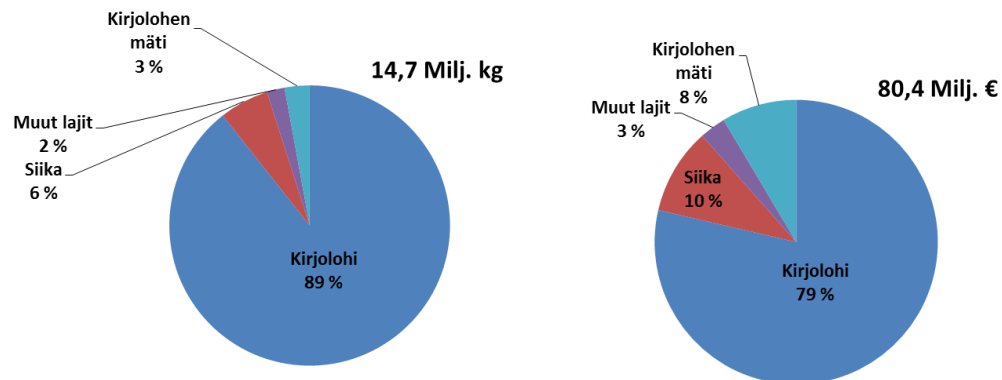
Suomen ruokakalatuotanto lisääntyi nopeasti 1980-luvulla ja oli korkeimmillaan 1990-luvun taitteessa yli 19 miljoonaa kiloa. Tämän jälkeen tuotanto vähentyi kansainvälisen kilpailun ja ympäristörajoitteiden kiristyessä. Viimeisinä vuosi vuosina vesiviljelytuotanto on vakiintunut runsaaseen 14 miljoonaan kiloon. Pääosa ruokakalasta tuotettiin verkkokasseissa merellä. Sisävesilaitoksissa tuotettiin runsas 2 miljoonaa kiloa. Kiertovesilaitoksissa tuotetaan runsas miljoona kiloa ruokakalaa.

Pääosa tuotannosta ja sen arvosta on kirjolohta. Siika on seuraavaksi merkittävin laji. Vuoden 2018 tuotanto oli 14,7 miljoonaa kiloa ja tuotannon arvo mädin kanssa yli 80 miljoonaa euroa. Vesiviljelytuotannon arvon nousu pysähtyi, koska kasvatettu kala oli edellisvuotta edullisempaa. Vesiviljelytuotantoa on pyritty monipuolistamaan, mutta muiden lajien osuus tuotannon määrästä on pysynyt edelleen vaatimattomana. Ruokakalatuotannon arvosta noin viidennes tulee kirjolohen mädistä ja muista viljelylajeista.

Ruokakalatuotanto vuosina 1980-2018

Ruokakalatuotannon määrä ja arvo päätuotteittain vuonna 2018

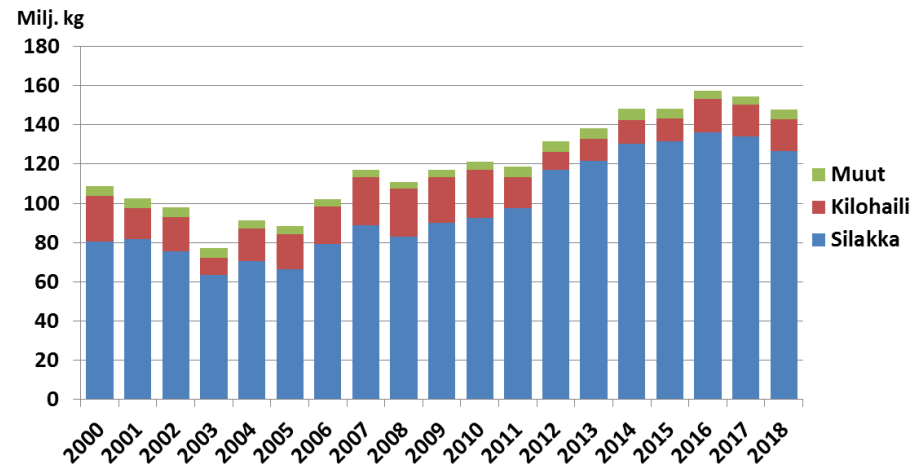
Silakan kysynnässä muutoksia

Suomen merialueen kaupallinen kalansaalis oli noin 148 miljoonaa kiloa ja saaliin arvo noin 36 miljoonaa euroa vuonna 2018. Saaliin määrästä 96 % ja arvosta 77 % oli silakkaa tai kilohailia.

Vuonna 2018 valtaosa silakasta ja kilohailista käytettiin turkiseläinrehuna tai kalajauhona. Kolmannes niistä vietiin kalajauhon tai turkiseläinrehun raaka-aineeksi Tanskaan. Kotimaisen kalajauhon osuus oli neljännes silakan ja kilohailin käytöstä. Turkiseläinrehun kysyntä väheni merkittävästi syksyllä 2018. Silakkaa ja kilohailia vietiin elintarvikkeeksi Itä-Euroopan maihin. Elintarvikesilakan kotimainen kulutus oli noin 4%, mikä vastasi kymmenesosaa silakan ja kilohailin kokonaisarvosta.

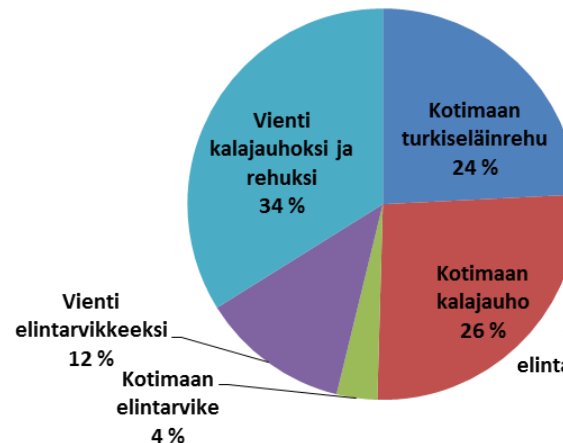

Kaupallinen merisaalis vuosina 2000-2018

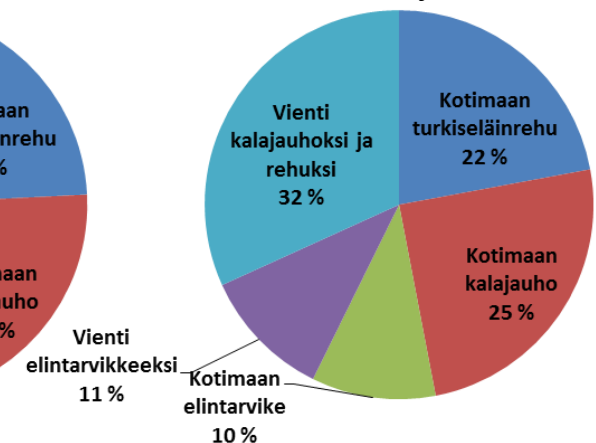

Silakan ja kilohailin käyttö vuonna 2018

143 Milj. kg

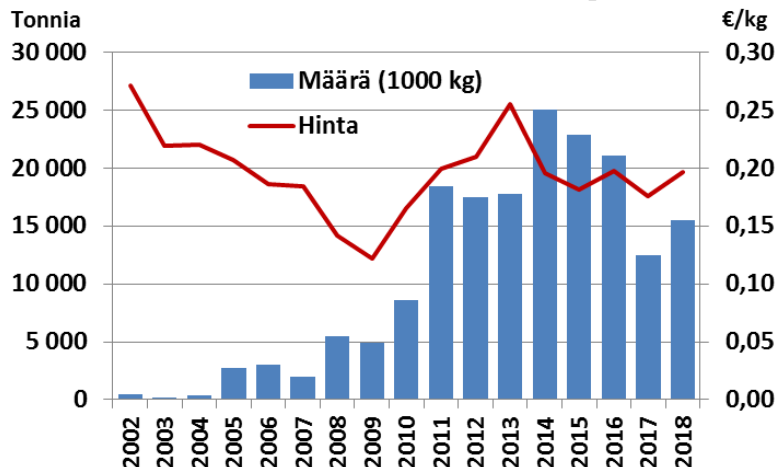

27 Milj. €

Silakan vienti Tanskaan kasvoi

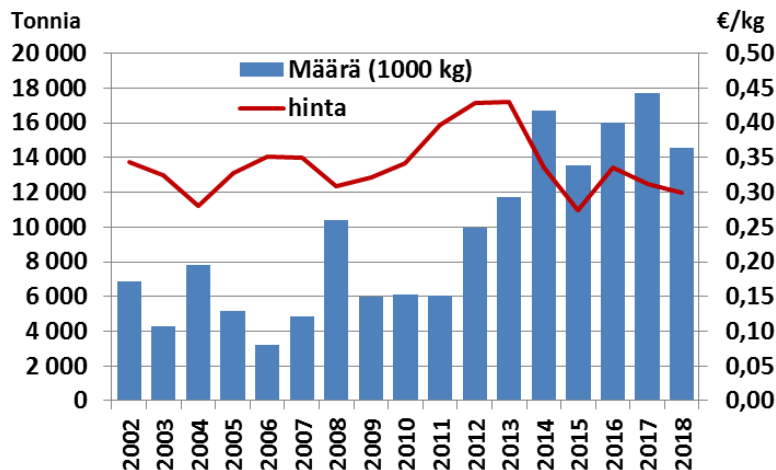
Tuoreen silakan vientimäärät ja -hinnat

Tuoretta ja pakastettua silakkaa vietiin yhteensä 7,5 miljoonan euron edestä vuonna 2018. Eniten silakkaa vietiin Tanskaan. Sekä tuoreen että pakastetun silakan vientimäärät Tanskaan nousivat noin 40 % vuoteen 2017 verrattuna. Tuoretta silakkaa viedään Tanskan lisäksi hiukan Viroon ja Ruotsiin.

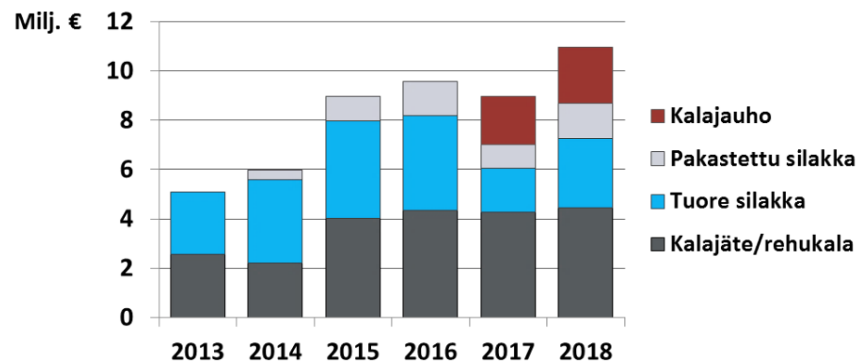
Pakastettua silakkaa viedään eniten Viroon, yli 2 miljoonan euron edestä. Viroon viedyn pakastetun silakan määrä väheni kuitenkin noin 30 % edellisvuoteen verrattuna. Pakastetun silakan viennin arvo Ukrainaan ja Valko-Venäjälle oli runsaat 0,5 miljoonaa euroa, kun se edellisvuotena oli vielä yli miljoona euroa. Pakastetun silakan vienti Venäjälle on edelleen tuontikiellon piirissä.

Pakastetun silakan vientimäärät ja -hinnat

Kalajauhoa viedään Tanskaan 2,3 miljoonalla eurolla. Viety määrä oli hieman edellisvuotta suurempi ja saatu hinta hieman korkeampi.

Pakastetun silakan vienti Tanskaan

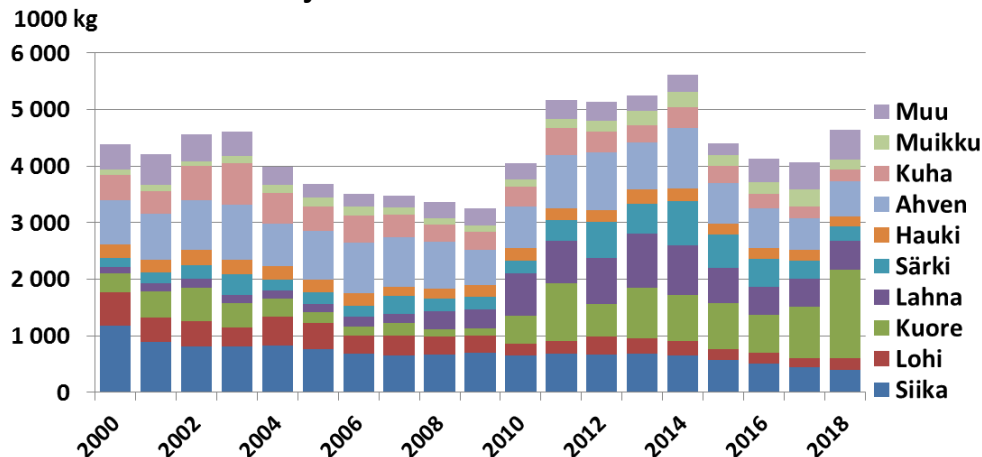

Rannikon siikasaalis laski edelleen

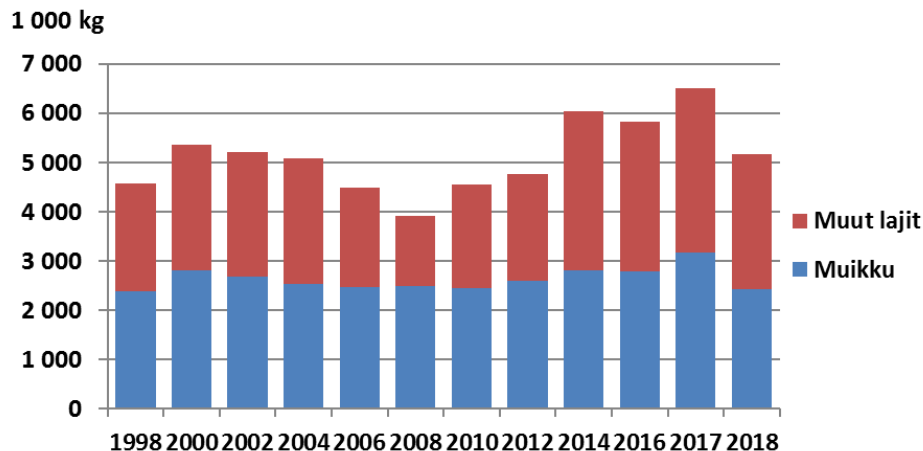
Pääosa rannikon ja sisävesien kaupallisesta saaliista kulutetaan kotimaassa. Vuonna 2018 rannikolla pyydettiin kuoretta selvästi aiempia vuosia enemmän. Kuore pääaisassa vietiin Itä-Eurooppaan. Rannikon siikasaalis väheni puolestaan jo viidettä vuotta peräkkäin.

Sisävesien muikkusaalis väheni edellisvuodesta. Muikkusaaliin arvo oli 5,8 miljoonaa euroa vuonna 2018. Sisävesien kuhasaalis on noussut viimeisten vuosien aikana ja sen arvo oli 4,8 miljoonaa euroa. Särkeä pyydettiin paljon, mutta siika oli sisävesien kolmanneksi arvokkain laji.

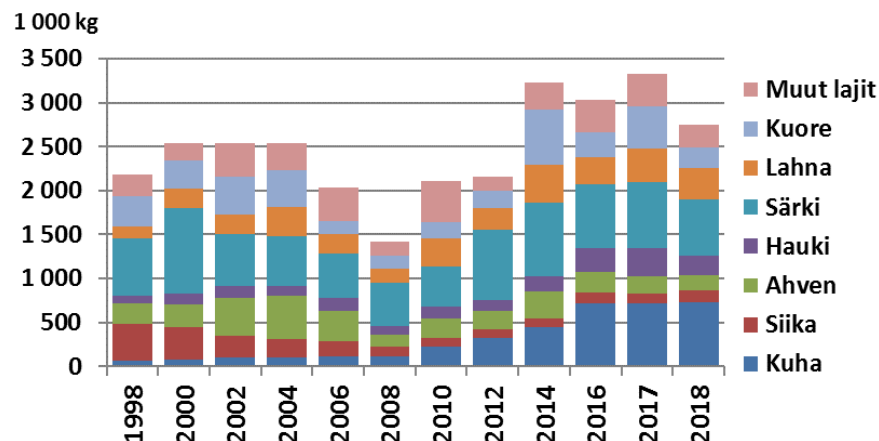
Rannikon kaupallinen saalis ilman silakkaa, kilohailia ja turskaa 2000-2018

Sisävesisaaliin kehitys 1998-2018

Sisävesisaaliin kehitys ilman muikkua 1998-2018

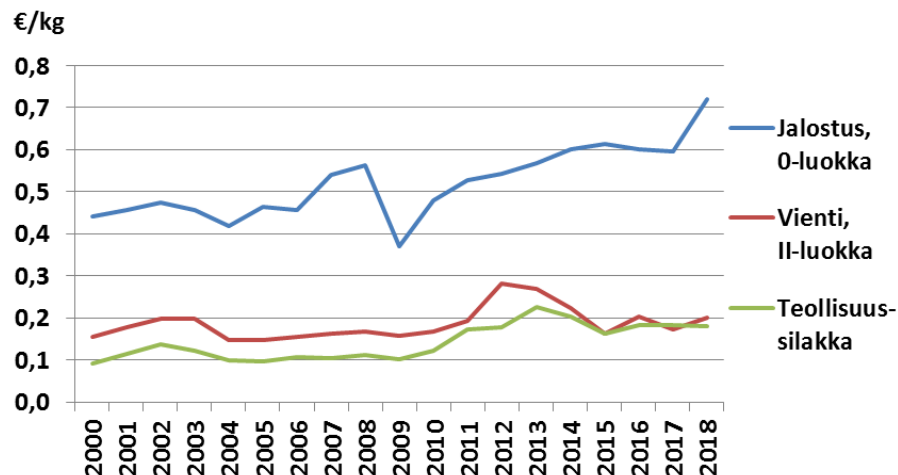
Monien luonnonkalojen hinnat nousivat edelleen

Silakan jalostusteollisuuden maksama hinta nousi vuonna 2018 ennätyskorkealle. Vientisilakan hinta nousi myös hieman. Rehuteollisuuden maksama hinta pysyi puolestaan samana kuin kahtena edellisenä vuotena.

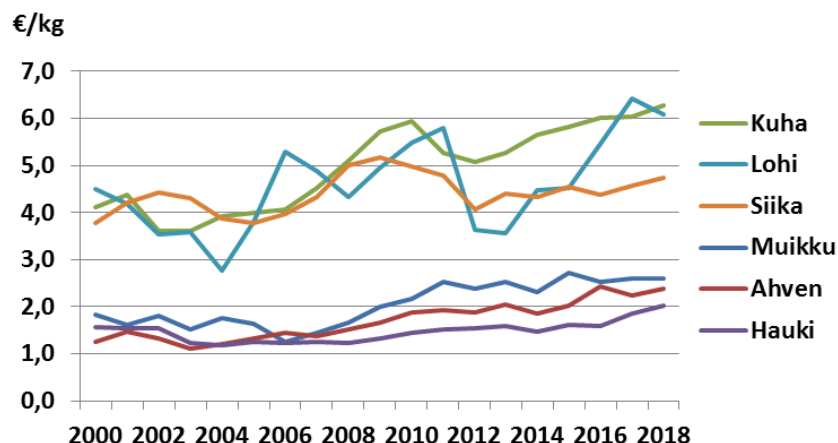
Muiden kaupallisesti merkittävien lajien hinnoissa tapahtui hienoista hinnan nousua. Luonnonlohen hinta laski vuonna 2018 neljän vuoden nousun jälkeen.

Silakan tuottajahinnat 2000-2018

Muiden kalojen tuottajahinnat 2000-2018

Suomen elintarvikemarkkinat

Elintarvikemarkkinat murroksessa

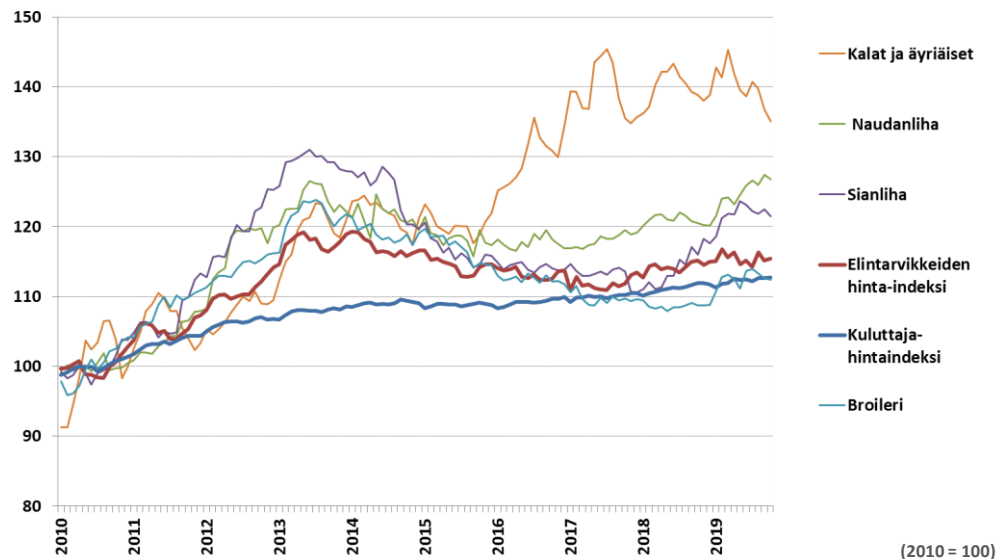
Ruuan hinta on noussut yleistä inflaatiota nopeammin. Kuluttajien ostovoima on vahvistunut. Ruuan kysyntä on kasvanut ja kohdistunut arvokkaampiin tuotteisiin, joissa vähittäiskaupan hintakilpailu on vähäisempää. Hyvässä kysyntätilanteessa kauppa on pystynyt siirtämään kustannusten nousun hintoihin.

Lihan kulutuksen kasvu pysähtyi vuonna 2018. Sianlihan kulutus on laskenut jo vuosia, mutta vuonna 2019 myös naudanlihan kulutus supistui ja siipikarjan lihan kulutuksen kasvu pysähtyi. Muutos ravastelee koko lihasektoria. Terveys- ja ympäristötietoisuus on nopeasti kasvattamassa kasvipohjaisten tuotteiden markkinoita.

Kalan hintakehitys on erkaantunut muista elintarvikkeista. Kalan hinta on vaihdellut vähittäiskaupassa voimakkaasti vuosina 2017-2019, mutta hintataso on säilynyt edelleen korkeana.

Sian- ja naudanlihan hinnat ovat kääntyneet nousuun vuonna 2018. Syynä on kotimaisen tuotannon supistuminen ja viennin kasvu. Myös siipikarjan hinta on kohonnut. Lihan hinnan ennustetaan vahvistuvan 4 % vuonna 2019.

Elintarvikkeiden hintaindeksien kehitys 2010-2019

(2010 = 100)

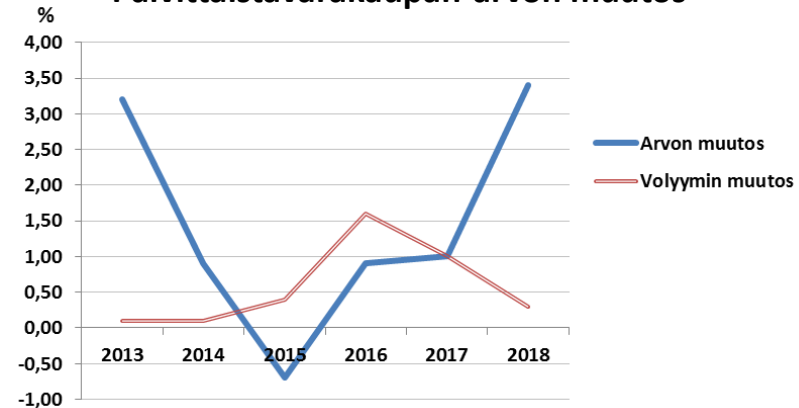
Vähittäiskaupan myynti nousi reippaasti

Suomen päivittäistavaramyynnin kehitys on jo usean vuoden ajan ollut Euroopan hitaimpia. Vuonna 2018 Suomen päivittäistavarakaupan myynti kasvoi kuitenkin muuta Eurooppaa nopeammin. Myynnin arvo nousi 3,4 %, 18,2 miljardiin euroon. Myyntimäärän kehitys jäi 0,3 %:iin. Muun Euroopan tavoin myynnin arvon kasvu pohjautui hintojen nousuun.

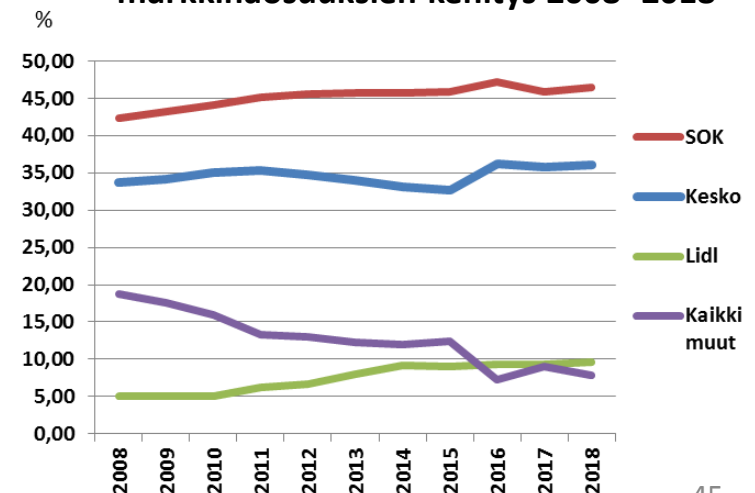
Isojen myymälöiden rooli on Suomessa vahva. Myymäläkoon kasvuun ovat vaikuttaneet muuttoliike, valikoimien kasvu, asiakastarpeiden muutos ja kaupan kilpailutilanne. Puolet myymälöistä myy 94 % koko Suomen päivittäistavaramyynnistä.

Päivittäistavarakaupan markkinaosuudet säilyivät melko vakaina. S-ryhmä oli suurin ja sen markkinaosuus säilyi 46 %:ssa. Prismojen myynti kasvoi 1,5 %. K-ryhmällä on maan laajin myymäläverkosto ja sen Citymarketit kasvattivat myyntiään 4,0 %. Lidl'n myynti kasvoi 7,2 %, eli selvästi muuta markkinakehitystä nopeammin. Ketju perusti uusia myymälöitä ja sen markkinaosuus nousi 9,6 %:iin.

Päivittäistavarakaupan arvon muutos

Päivittäistavarakaupparyhmittymien markkinaosuuksien kehitys 2008-2018

Paneeliyritysten näkemyksiä

Kalayrityksiltä ajankohtaista tietoa

PANEELI

- Apetit Oyj
- Escamar Seafood Oy
- Finnish Freshfish Oy
Kalamesta
- Heimon Kala Oy
- Hätälä Oy
- Kalaliike Eriksson Oy
- Kalaneuvos Oy
- Kalaset Oy
- Kalavapriikki Oy
- Kolvaan Kala Oy
- Lerøy Finland Oy
- Länsirannikon Kala Oy
- Martin Kala Oy
- Selkämeren Jää Oy
- Suomen Sillikonttori Oy
- Troolari Olympos Oy

Kalamarkkinavuosi 2018 pähkinäkuoressa

PANEEI!

- Norjan lohen tuonti kotimarkkinoille väheni, koska lohen hinta pysyi edelleen korkealla tasolla. Hinnanvaihtelu oli suurta. Kevään hinta nousi ennätyskorkealle, kesällä hinta oli matala ja syksyn hinnat olivat edellisvuotta korkeammat.
- Kirjoloihen vienti ja tuonti vähenivät. Kirjolohta oli kotimarkkinoilla yhtä paljon kuin edellisvuotena. Teurastuskaudella kirjolohi oli lohta edullisempaa ja hinta edellisvuotta alempi.
- Turkiselinkeinon silakan kysyntä väheni alan laskusuhdanteen syventyessä. Kalajauhotehdas osti paljon silakkaa ja vienti Tanskaan lisääntyi. Silakan kotimaan elintarvikemarkkinoilla näkyi elpymistä. Silakanjalostus keskittyi.
- Luonnonkalan kysyntä pysyi vahvana. Rannikon tarjonta parani hieman edellisvuodesta. Sisävesien saaliit vähenivät.

Lohen hinnassa paljon vaihtelua

PANEELI

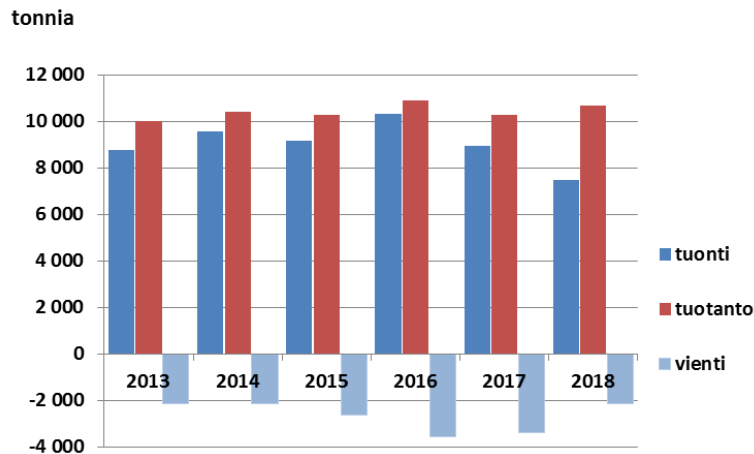
- Vuonna 2017 Norjan lohen maailmanmarkkinahinta pysyi kesästä vuoden loppuun alhaalla. Kalaa oli paljon markkinoilla ja jalostajat pakastivat edullista raaka-ainetta paljon.
- Joulun alla vesi kylmeni ja kalan kasvu hidastui. Kala pysyi vielä alkuvuodesta 2018 edullisena. Ennakoitua pienemmän kasvun takia monet tuottajat vähensivät keväällä teurastuksia ja kevään peräkkäiset pyhätkin vähensivät vielä teurastuspäiviä. Tuottajat jäivät odottamaan veden lämpenemistä, kasvun paranemista ja korkeampia hintoja. Lohen tarjonta väheni ja hinta ponnahti ennätyksellisen ylös.
- Kesällä veden lämpötila kohosi ja kasvuolosuhteet paranivat. Teurasmäärät kasvoivat ja lohen hinta laski. Elokuussa hinnat kävivät alhaalla, mutta nousivat hieman syyskuussa pysyen loppuvuoden samalla tasolla.
- Kotimaisen kirjolohen hinta pysyi pitkään vakaana, mutta kesällä 2018 lohen hinnan nopea lasku heikensi kirjolohen hintaa. Kirjolohen teurastuskautena Suomeen tuotiin runsaasti pientä lohta, jota kampanjoitiin vähittäiskaupassa. Syksyllä kirjolohen hinta oli alempi kuin vuonna 2017, vaikka kirjolohen määrä pysyi edellisvuoden tasolla.

Kirjoloheen tarjonta pysyi edelleen niukkana

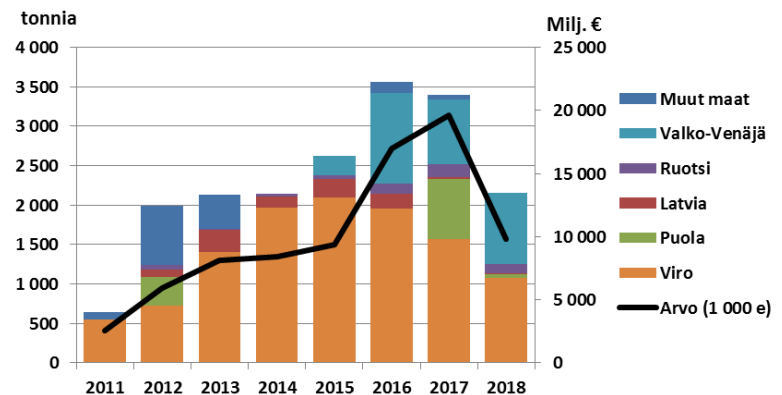
PANEELI

- Kiristytvä lupapolitiikka supisti suomalaisten tuotantoa Ruotsissa. Tuoretta kirjolohta tuotiin Suomeen vähemmän kuin 2017, mutta omasta tuotannosta jäi enemmän kotimarkkinoille.
- Kirjolohta vietiin edellisvuotta vähemmän, koska Norjan kirjoloheen tarjonta on palautumassa Venäjän kauppapakotteita edeltävälle tasolle.
- Kuuma kesä vaikeutti kirjoloheen tuotantoa. Lämmin vesi heikensi kasvua merialueilla ja poikastuotanto kärsi sisävesillä.

Tuoreen kirjoloheen tuotanto ja ulkomaan kauppa

Tuoreen kirjoloheen vienti Suomesta

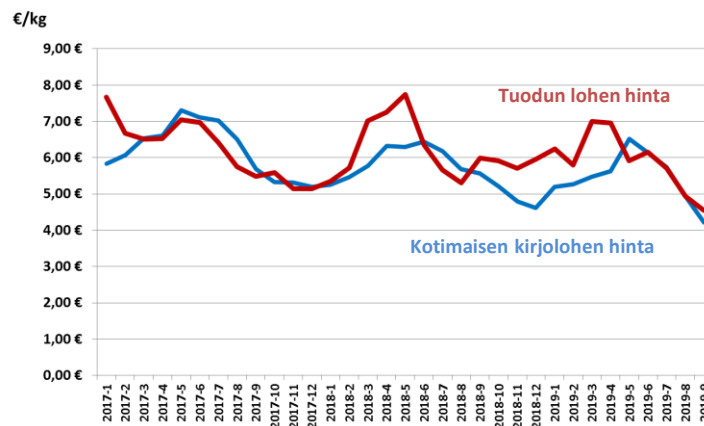
Lähde: Luke tilastot

Lohikalojen hintaturbulenssi jatkui vuonna 2019

PANEELI

- Vielä keväällä 2019 arvioitiin, että lohen hinta tulisi kesällä laskemaan ja asettumaan loppuvuodeksi edellisvuotta alemmalle tasolle. Alkukesällä uutisointi Norjan leväongelmista nosti nopeasti lohen hintaa ja syksyn hintaennusteita. Hinnannousu jäi kuitenkin lyhytaikaiseksi. Kesän jälkeen kasvuolosuhteet olivat suotuisat ja kalaa tuli paljon teurastukseen. Lohen hinta heikkeni syksyllä, mutta nousi joulun alla uusiin ennätyslukemiin.

Norjan lohen tuontihinta ja kotimaassa tuotetun kirjolohen tuottajahinta

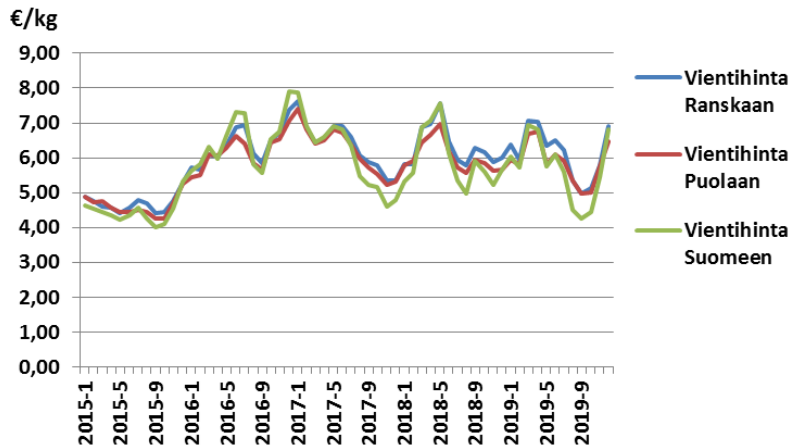

Norjasta tuotiin pientä lohta ja lohifileitä

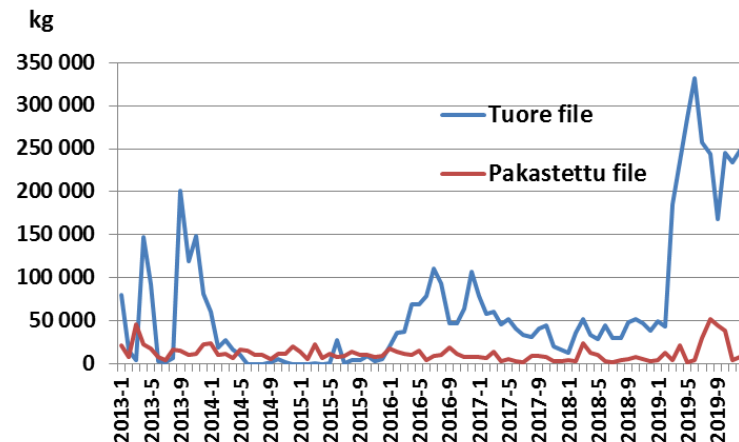
PANEELI

- Vuonna 2019 Suomeen on tuotu muita Euroopan maita edullisempaa lohta.
- Suomen lohimarkkinoilla pienikokoista ja edullista Norjan lohta oli aiemmin markkinoilla satunnaisemmin. Vuonna 2019 sitä oli myynnissä lähes koko vuoden. Tuottajilla on välillä tarvetta pienen lohien teurastukseen ja ostajilla on korkean hinnan aikana kiinnostusta edulliseen pieneen loheen.
- Vuonna 2019 tuotiin Norjasta alettiin tuoda paljon tuoreita lohifileitä.

Tuoreen lohien vientihinnat eri maihin

Norjasta viedyn lohifileen määrä Suomeen

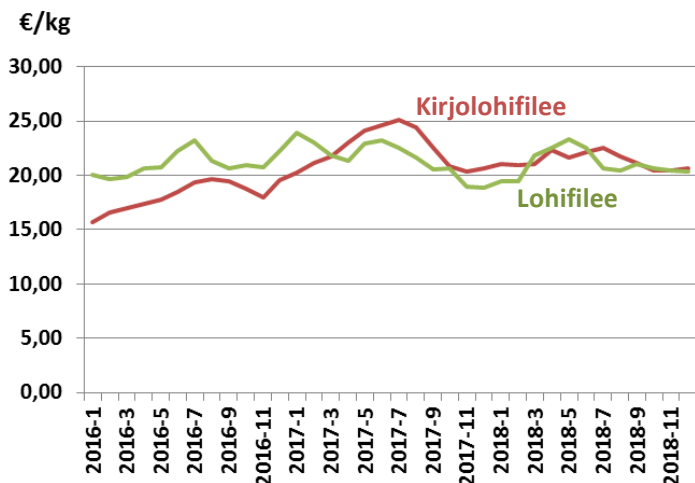

Jalostajan hallittava raaka-aineen hankinta

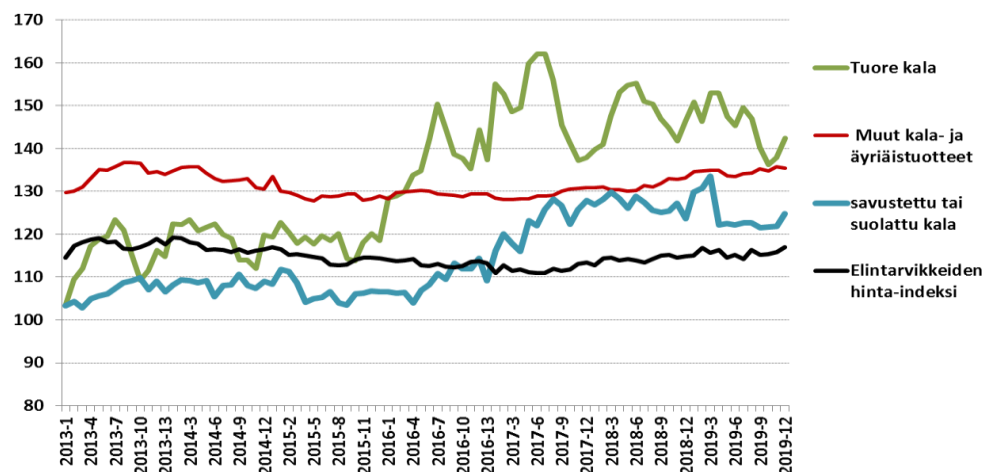
PANEELI

- Jalostajien menestys riippuu paljon raaka-aineen hallinnan ja hankinnan onnistumisesta. Lohituotteiden kannattavuus vaihtelee, koska tuotteet on hinnoiteltava markkinoiden eikä tuotantokustannusten mukaan.
- Jalostusteollisuuden kertyneitä raaka-ainevarastoja purettiin markkinoille keväällä 2019. Tällöin vähittäiskaupalla oli runsaasti kalanjalosteiden kampanjointia.
- Lohikalojen jalostajien katteet jääneet vähittäiskaupamarkkinoilla pieniksi.

Lohifileen ja kirjolohifileen vähittäiskeskiahinnat

Kalatuotteiden hintaindeksit 2013-2019 (2010 = 200)

Silakka elintarvikemarkkinoilla uutta vipinää

PANEELI

- Silakan elintarvikemarkkinat ovat kotimaassa piristymässä ja silakan fileointiin on tullut uusia toimijoita ja lisää kapasiteettia.
- Silakan pieni koko on kuitenkin fileeteollisuuden ongelma. Merkittävä osa saaliista on ollut I-kokoluokkaa pienempää. Pienen kalan fileoinnin kannattavuus on heikko, koska saanto jää olemattomaksi. Suomalainen kuluttaja ei myöskään arvosta pieniä fileitä.
- Silakan tarjontaa olisi mahdollista lisätä, jos kysyntää olisi enemmän. Keskusliikkeet eivät kuitenkaan halua jatkuvia silakkakampanjoita vaan mieluummin vaihdella kampanjakalalajeja.
- Aiemmin silakkaa suosittiin alkuviikolla, mutta lohijalosteiden voimakas kampanjointi on nakertanut silakan perinteistä alkuviikon tarjontaa.
- Silakan käyttöä halutaan lisätä. Syynä käynnissä oleva keskustelu mediassa: Silakan syöminen on ilmastoteko ja silakan kalastus puhdistaa Itämerta. Silakan dioksiinimäärät ovat vähentyneet ja sitä ei mielletä merkittäväksi uhaksi.
- Nahaton silakkamassa on hyvä raaka-aine, mutta hinta nousee korkeaksi.

Silakan laadusta pidettävä huolta

PANEELI

- Silakka on herkkä kalalaji. Sen laatuun vaikuttavat keskeisesti
 - Vuodenaika ja vedenlämpötila. Keväällä silakan syömä plankton on voimakasta ja kalan vatsa vaurioituu helposti. Kevään ensimmäiset silakat eivät aina kelpaa elintarvikkeeksi ja pilaantuvat nopeasti.
 - Kalastettaessa tuuli, aallokko, vedossa saadun saaliin koko ja vetoajan pituus.
 - Vähittäiskaupassa silakan käsittely ja pakkaaminen.
- Pienet rannikkotroolarit kalastavat lähinnä elintarvikesilakkaa, suuret alukset vetävät yleensä elintarvikesilakan viimeisellä rannikon läheisellä troolivedolla. Isoa elintarvikesilakkaa löytyy kuitenkin parhaiten kauempaa Ruotsin puolelta.
- Silakan laadunparantaminen läpi koko arvoketjun kiinnostaa yrityksiä.

Silakan viennissä kilpailu kiristyy

PANEELI

- Silakan elintarvikevienti on pysynyt pari vuotta samalla tasolla.
- Pakastetun silakan vientimarkkinat ovat Valko-Venäjällä, missä tuotetaan silakkajalosteita. Pieniä määriä on viety myös muualle Itä-Eurooppaan.
- Ukraina on myyty kuoretta ja I-kokoluokan silakkaa. Ukraina ostaa aikaisempaa vähemmän, koska rahtikulut Suomesta ovat kilpailijoita korkeammat.
- Maustesilakkaa viedään edelleen Venäjälle, mutta kilpailu on kiristynyt, koska Venäjä myönsi uusia vientilupia Viroon ja Latviaan.
- MSC-merkki tukee silakan elintarvikevientimahdollisuuksia uusille markkinoille. Vienti edellyttää lisää tuotekehitystä.
- Kansainväliset kalankasvatusyritykset ovat kiinnostuneita silakasta kalarehun raaka-aineena.

Turkistalouden tulevaisuus epävarmaa

PANEELI

- Turkistarhausta vastustetaan Euroopassa yhä voimakkaammin. Tanskan turkistarhauksen ei uskota enää toipuvan. Myös Suomen turkistarhauksen tilanne on nyt heikko. Minkinnahan hinta on laskenut puoleen. Nykyisillä myyntihinnoilla ei pystytä kattamaan tuotantokustannuksia.
- Turkiseläinten tuotanto on supistunut ja niiden silakan kulutus puoliintunut. Aiemmin Suomen tarhoissa käytettiin silakkaa 50 miljoonaa kiloa, nyt enää 20-25 miljoonaa.
- Turkiselinkeinon rehuraaka-aineiden hankinta on muuttunut. Aiemmin elinkeino oli pystyi vaikuttamaan rehukalan, teurasjätteen ja elintarviketeollisuuden sivuvirtojen hintoihin. Laskusuhdanteessa teurasjätteestä ja silakasta maksettiin vähemmän. Teurasjätteen käyttömahdollisuudet ovat nyt laajentuneet, esimerkiksi lemmikkieläinteollisuuteen. Myös kalastajilla on vaihtoehtoisia markkinoita. Turkistarhaajilla on kustannusten nousun ja nahkojen halpenemisen takia suuria kannattavuusongelmia.
- Rehusilakalle etsitään uusia korvaavia markkinoita eri puolilta maailmaa.

Kalajauho kalastuksen pelastuksena

PANEELI

- Silakkamarkkinoilla ei ole ollut suuria ongelmia, vaikka turkistarhauksen tilanne on heikentynyt. Silakkaa on myyty kalajauhotehtaille Tanskaan ja Suomeen ja silakan myyntihinta on pysynyt hyvänä. Kalajauhotehtaiden ja turkistarhaajien maksama hinta pysynyt samalla tasolla.
- Suomalainen kalajauhotehdas on hyvä ja joustava kumppani. Suomalainen kalajauhotehdas on halunnut keskittyä korkeaan laatuun. Markkinatilanne on säilynyt hyvänä ja kalajauhon hinta pysynyt korkeana.
- Ilman kotimaista kalajauhotehdasta silakan hinta olisi todennäköisesti Suomessa laskenut ja kalastusyritykset olisivat ajautuneet taloudellisiin vaikeuksiin.
- Kalajauho on rehua joustavampi tuote. Silakka liikkuu markkinoilla paremmin jauhona kuin rehuna. Tulevaisuudessa kalajauholle saattaa löytyä entistä enemmän kysyntää.

Sillimarkkinat päivityksessä

PANEELI

- Silliä ja sillituotteiden raaka-aineita tuodaan Suomeen muista pohjoismaista. Korkealaatuisen raaka-aineen hankinta on vaikeutunut, koska tuottajien kiinnostus sillin suolaamiseen ja sillijalosteiden raaka-aineen valmistukseen on hiipumassa. Suolasilliä valmistavien yritysten määrä on supistunut ja raaka-aineen hinnat ovat nousseet.
- Suomessa vähittäiskauppa ohjaa sillimarkkinoita. Markkinajohtajalla on 60-70 % Suomen sillituotemerkeistä ja vahvat perinteiset brändit, joiden tuotanto siirtyi ulkomaille. Kotimainen tuotanto on uudelleen elpymässä.
- Suomessa sillin myynti perustuu nykyisin lähes kokonaan vahvoihin, mutta lyhyisiin sesonkeihin: yli puolet vuoden myynnistä on kesällä ja vajaa puolet jouluna.
- Ruotsissa ja Tanskassa silliä syödään monipuolisemmin läpi vuoden. Suomen sillimarkkinoiden kehittäminen edellyttää tuotteiston laajentamista.
- Silakkakin sopii puolisiäilykkeiden raaka-aineeksi. Vaikka silakan hankintahinta on sillin tasolla, lopputuotteesta tulee kalliimpi, koska silakan käsittely on silliä työläämpää.

Särkikalajalosteet kehittyvät vähitellen

PANEELI

- Uusia särkikalatuotteita tullut markkinoille, muun muassa pihvit, puikot ja kalajauheliha.
- Särkimassatuotteiden valmistuskustannukset ovat korkeat. Särkivalmisteen myynti vaikeutuu, jos massan hinta nousee liian korkeaksi.
- Lahnamassan valmistaminen vaatii huolellista käsittelyä ja jatkuvaa laaduntarkkailua. Lahnatuotteet ovat vaikeampia kuin särkipohjaiset tuotteet. Lahnan massaan perustuvien tuotteiden vähittäiskauppamarkkinat ovat pienet. Suurtalouksissa lahnapihvien käyttö on vielä vähäistä.
- Kotimaisia valmistustuotteita ei kannata nimetä raaka-aineena käytetyn kalalajin mukaan, koska raaka-aineen saatavuuden vaihtelu vaikeuttaa tuotantoprosessia.
- Kotimainen elintarviketeollisuus kilpailee isojen kansainvälisten toimijoiden kanssa, joiden raaka-aine volyymit ovat suuria ja saatavuus varmaa.

Sushibuumi puree

PANEELI

- Sushi on ollut merkittävä kalan kulutukseen vaikuttanut muutostrendi viimeisen 15 vuoden aikana.
- Sushi on laajentunut muutaman yrityksen paikallisesta erikoistuotteesta valtakunnalliseen jakeluun. Suomen sushimarkkinat kehittyvät edelleen. Sushi tunnetaan entistä paremmin, kuluttajia tulee lisää ja kysyntä kasvaa.
- Molemmat keskusliikkeet ovat panostamassa sushiin. K-ketjulla sushit ovat kuuluneet valikoimiin kauemmin. K-Citymarketeiden sushimyymäläverkosto laajenee.
- Sushiin perustuvia ravintolakonsepteja nousee ympäri maata. Vähittäiskauppojen shop in shop –konsepteissa sushit valmistetaan paikan päällä.
- Sushin jälkeen tulossa jo uusia trendejä, muun muassa cevitcet ja poket

Innovaatioita tuotekehitykseen

PANEELI

- Kalatalouden innovaatio-ohjelmissa tulisi panostaa uusiin silakkaan perustuviin tuotteisiin. Lisäksi olisi panostettava elintarvikkeiden arvoa parantaviin kalatuotteisiin.
- Lisäarvotuotteita tutkittaessa pitää muistaa käytettävissä olevat kalavirrat, jotka ovat Suomessa pienet kilpailukykyiseen laajamittaiseen toimintaan. Mietittävä tarkkaan mitä kannattaa tutkia ja mihin oikeasti panostaa.
- Kalanjalostuksen sivuvirtana syntyy paljon kirjolohen nahkoja, joille pitää löytää uutta hyötykäyttöä. Turkiselinkeinon hiipuesssa pitää myös perkeille ja kalanpäille löytää uudet markkinat esimerkiksi lemmikkieläinten rehuissa, makupaloissa ja ravinnelissä.
- Yksi jalostusyritysten ja tutkimuksen yhteisen tutkimuksen kohde voisi liittyä savustuksen nesteensitomiskyyn parantamiseen.

Kalakaupan rakennemuutos jatkuu

PANEELI

Yritysjärjestelyt jatkuvat

- Orkla Foods Finland Oy lopetti Turun sillitehtaan 15.5.2018 ja siirsi tuotannon Puolaan.
- Ravintola-asiakkaisiin erikoistunut Kalatukku E. Eriksson myytiin 9.6.2018 Keskolle ja liitettiin Kesproon. Kespro on maan suurin Horeca-tukku.
- Kalaneuvos Oy konserniin kuuluva Martin Kala Oy ostaa silakan fileointiin keskittyneen Kuivaniemen Kala Oy:n 18.10.2018. Kuivaniemen Kala Oy liitettiin Martin Kala Oy:hyn huhtikuussa 2019.
- Heinon Tukku Oy ja Kalavapriikki Oy myytiin Kesko Oyj:lle 7.5.2019. Kuluttaja- ja kilpailuviranomainen on esittänyt kaupan kieltämistä 16.11.2019.
- Arvo Kokkonen Oy myytiin pääomasijoitusrahasto JOHBECO-konsernille 3.9.2019.
- Reposaaren Lajittelu ja Fileointi Oy aloitti silakan käsittelyn 4.11.2019.

Mittavat investointisuunnitelmat toteutumassa

- Kalaneuvos Oy avasi Pohjoismaiden suurimman kalansavustamon Sastamalaan 26.11.2019.
- Hätälä Oy:n uusi fileointilinja valmistui ja mittavat laajennukset jatkuvat.

Kalanjalostus keskittyy

PANEELI

- Vuosina 2019 – 2020 kalanjalostusteollisuuden isoimmilla yrityksillä on käynnissä mittavia laajennusinvestointeja. Uuden jalostuskapasiteetin hyödyntäminen lisää lohen tuontia, jos kotimaista raaka-ainetta ei ole tarpeeksi. Kapasiteettia kasvattavat isot yritykset tehostavat jalostustaan, tähtäävät vientimarkkinoille ja vahvistavat asemiaan kotimarkkinoilla.
- Jalostustoimiala keskittyy entistä voimakkaammin. Keskisuuret jalostajat ovat vaikeuksissa, koska hintakilpailu kiristyy ja markkinaosuuksien ylläpitäminen edellyttäisi tarpeeksi raaka-ainetta ja suuria investointeja.
- Pienet jalostajat pärjäävät jatkossa paikallistoimijoina, erikoistuotteiden valmistajina ja alihankkijoina.

Vähittäiskauppa panostaa kalaan

PANEELI

- Kalan käytön lisäämistä tukeva viestintä ja uutisointi lisääntynyt.
- Kaikki keskusliikkeet entistä kiinnostuneempia kalasta.
 - Keskossa kala ollut jo pitkään monipuolisesti tarjolla. Kesko panostaa vähittäiskaupan palveluiden laajentamiseen. Kesproon on hankittu yritysostojen kautta paljon Horecapuolen kalaosaamista.
 - LIDL rakensi ketjun laatumielikuvaa uudella kalakonseptillaan ja myy nykyisin paljon kalajalosteita.
 - S-ketju panostaa kalaan entistä enemmän. Kalan tarjontaa laajennettiin ketjun kalakampanjan yhteydessä vuonna 2019.
- Kotimaiseen raaka-aineeseen perustuvia uusia kalatuotteita on tullut enemmän vähittäiskauppaketjujen valikoimiin.
- Uudessa hallitusohjelmassa esitetään, että kotimaiselle kalalle tehdään edistämishjelma.

Ruoan vähittäiskauppa on murroksessa

PANEELI

- Vähittäiskauppa haluaa kalalla näkyvyyttä. Marketeissa säännöllisiä tarjouksia kalalajeja vaihdellen.
- Vähittäiskaupan omien tuotemerkkien myynti on merkittävää. Kaupat kilpailuttavat kalanjalostajia. Nykyisin samat valmistajat jalostavat vuoronperään S-ketjun ja K-ketjun tuotteita.
- Lid on ollut rohkea kalan vähittäiskaupan uudistaja. Se on onnistunut muuttamaan suomalaisten kuluttajien ostokäyttäytymistä ja myy kuluttajapakattuja tuotteita paljon.
- Kuluttajien ostokäyttäytyminen muuttuu. Vähittäis- ja suurtalousmarkkinat ovat yhdentymässä. Kaupassa ei enää käydä vain ostamassa ruokaa, vaan siellä myös ruokaillaan ja viihdytään. Ruokakaupoissa tullaan tulevaisuudessa myymään enemmän ravintolapalveluja kuin perinteisiä ruokatarvikkeita.

Ilmastonmuutos kaupan todellisuudessa

PANEELI

- Ilmastonmuutos on yrityksille todellisuutta: yrityksen on entistä selvemmin huomioitava toimintansa ja tuotteidensa hiilijalanjälki.
- Kala-alalle olisi hyvä, että tuotteiden hiilijalanjälki näkyisi nykyistä selvemmin.
- Tulevaisuuden tukimuotona voisi olla ilmastonmuutosta torjuvat investoinnit.

Lähteet

FAO

www.fao.org/3/ca4076en/ca4076en.pdf
www.fao.org/in-action/globefish/market-reports/salmon/en/
www.fao.org/3/ca4526en/ca4526en.pdf
www.fao.org/3/ca6911en/CA6911EN.pdf

Kalajauho

<http://www.fao.org/in-action/globefish/market-reports/fishmeal-and-fish-oil/en/>
www.worldbank.org/en/research/commodity-markets
www.eufishmeal.org/
www.eumofa.eu/documents/20178/148316/MH+4+2019+EN_final.pdf/

Eurooppa, EU

https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/docs/pages/com_2018_733_analysis_in_support_en_0.pdf
www.feap.info
www.eumofa.eu
<https://www.eumofa.eu/documents/20178/155928/MH+8+2019+EN.pdf>
<https://www.eumofa.eu/documents/20178/149985/MH+5+2019+EN.pdf/>
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/fisheries/data>

Lohimarkkinat

www.kontali.no
www.ssb.no/
www.seafood.no/
www.intrafish.com
www.ssb.no
<https://ml.globenewswire.com/Resource/Download/1766f220-c83b-499a-a46e-3941577e038b>
<https://www.nasdaq.com/solutions/european-commodities>

Suomen tilastotietokannat

statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/
www.stat.fi/

Suomen elintarvikemarkkinat

www.ptt.fi/
www.ptv.fi/
www.nielsen.com/fi/fi.html

Lisätietoa

Lisätietoa kalamarkkinoista antavat:

Tutkija, Kaija Saarni, kaija.saarni@luke.fi, puh: 029 532 7683

Tutkija: Jari Setälä, jari.setala@luke.fi, puh: 029 532 7682